Samlade

af

Magnus Elmblad

Stockholm.

Stockholm.
Boktr. Aktieb. Ackurat
1887

Preface to the Electronic Edition

Magnus Elmblad (1848-1888) is a little known Swedish poet and journalist. This little book contains his "collected poetry". He wrote simple poems and songs for ordinary people, sometimes with scenery from America, such as *Farmareflickan* ("the farmer girl"), which is included here.

Project Runeberg's electronic facsimile edition was first announced on 10 December 1998. The 252 pages were scanned in 600 dpi bitonal and are presented here in proofread html format. The original facsimile pages in 120 dpi grayscale are also available for reference.

O, allernådigste allmänhet,
blif ej förskräckt, fast en ny poët
sig uppenbarar i dessa tider,
då halfva verlden pegasen rider,
och fingerklådan är mäkta stor
i gamla Sverge, i fall ni tror.
Ty nu för tiden i höga Norden
poëter växa som svamp ur jorden
samt poëtissor (gud signe dem!),
som slåss med pennor i hvarje hem. -
Men lyckas någon af dessa visor
att spränga bort några spridda flisor
ur tråkigheternas tunga block,
så ha de fulgjort en uppgift dock.
Och nu, små barn, flygen ut i verlden

och gören pappa stor fröjd på färden
samt söken lifva med sångens röst,
om också endast ***ett*** *enda bröst!*
Ifall det lyckas, så hoppas far,
att öfverseende verlden har
med eder ungdom och brist på vana
att ***comme il faut*** *eder vägen bana.*
Att skiljas från er känns inte tungt -
good luck *på färden! Och härmed punkt.*

Eder tillgifne fader.

Ack, säg mig, o menska, vi yfves du så?

(Efter engelskan.)

Ack, säg mig, o menska, hvi yfves du så?
Likt fallande stjernan, som släcks i det blå,
Likt blixten i molnen, likt skummet på haf,
Du lyser - och slocknar till slut i en graf.

Se trädet! Dess krona förtvinar och dör,
Och stormen dess löf öfver klipporna strör.
För hög och för låg ljuda lika de ord:
«Af jord är du kommen och varder till jord!«

Det barn, som en moder har älskat så ömt,
Den mor, i hvars armar den lille har drömt,
Den make och far, som var båda så kär -
Ack, döden dem alla till grafvarne bär!

Du blomstrande mö, på hvars kind, i hvars blick
Brann skönhetens glans - o, din skönhet förgick,
Och minnet af dem, hvilka värmts af dess glans,
Förbleknar och dör som på grafven en krans.

Den hand, som bar konungaspiran en dag,
De läppar, som tolkade vishetens lag,
Det öga, som lyste i striden så gladt,
De vissna och slockna i grafvarnes natt.

Se, odlaren plöjer och brukar sin jord,
Och herden han vaktar sin fredliga hjord,
Och tiggaren väter med tårar sitt bröd -
Men alla de nås af den smygande död.

Den fromme, som deltar i helgonens råd,
Och syndarn, som trotsar förlåtelsens nåd,
Den vise och dåren - af alla och en
Förmultna i jorden de hvitnade ben.

Så gå vi... så skördas af döden vårt lif,
Som blomster och ogräs af skördarens knif.
Så gå vi... och tusende gå efter oss -
Försvinna i mörker likt irrande bloss.

Vi gå samma väg, våra fäder ha gått.
Vår lott är densamma som fädernas lott,
Vi se samma sol, samma jord, samma haf,
Som fäderna sågo på väg till sin graf.

De tankar, vi tänka, ha fäderna tänkt,
Som vi, inför döden sitt öga de sänkt.
Vi älska vårt lif, som de älskade sitt,
Vi strida mot döden, som fäderna stridt.

De älskade - grafven har kylt deras glöd.
De hatade - stilla är bloden, som sjöd.
De sörjde - förstelnad är nu hvarje tår.
De gladdes - men glädjen har kallnat på bår.

De dogo. På torfvan, som skyl' deras ben,
Med idkelig sträfvan vi gå hvar och en.
En hvar bär sin börda, sin pilgrimestaf,
Och målet är lika för alla: en graf.

Ja, hopp och förtviflan, och smärta och tröst,
Som solsken och regn bo i menniskans bröst,
Och löjen som tårar i jordlifvets brus,
De vexla ibland oss som mörker och ljus.

En solglimt är lifvet. I dag flammar röd,
Den ros, som i morgon är bleknad och död.
Och solglimten slocknar, när natt faller på -
Ack, säg mig, o menska, hvi yfves du så?

Den fattige utvandrarens sång.

1

(Så länge han stannar i de stora städerna.)

Främmande går jag i främmande land;
Knappast en själ mig förstår.
Ack, hvarför drog jag från fädernas strand!
Här som en skugga jag går;
Redan af solrök, maskiner och dön,
Vanvett och spring jag fått nog.
Bättre jag trifdes i torpet vid sjön
Hemma i susande skog.

Visst var det ringa och klent, det förstås;
Det var mitt *eget* ändå.
Här utaf »runnare» illa jag klås;
Kassan vill icke förslå.
Stojet och bullret beklämma min håg -
Ack, att jag vore igen
Hemma i skogen vid glittrande våg:
Tystnad och frid fans kring den!

Trofasta hjertan mig älskade der,
Vänliga blickar jag fick.
Visst var mitt lif icke fritt från besvär,
Stundom det baklänges gick;
Stundom vi lefde på vatten och bark,
Snärjda i armodets garn:
Men jag var modig och kraftfull och stark,
Lycklig med hustru och barn.

Här går jag ensam i verldsstadens brus,
Sörjer och tänker på dem;
Tänker på vattnets och björkarnes sus,
Tänker med sorg på mitt hem.
Knuffad och trängd, som en skugga jag går,
Maktlös som aldrig förut.
Vånde jag låge i kyrkan på bår,
Vånde, att allt vore slut!

Här springer folket hvarandra omkull,
Aflas och skriker och svär,
Mammon är gud: för en spottstyfvers skull
Tål man de största besvär.
Öfverfullt är här. Omöjligt jag kan
Tjena mitt dagliga bröd.
Hvad skall jag göra, jag fattige man?
Snart komma hunger och nöd!

Hade jag vingar som stormfågeln har,
Flöge jag hemåt på stund.
Men jag är fast och får allt stanna qvar,
Dyster i botten och grund.
Galen jag var - jag det säger till slut -
När jag fann Sverige för smått!
Hade jag vetat, hur'dant här såg ut,
Aldrig åt vestern jag gått.

2

(Ute på landsbygden.)

Ja, nog var jag sjuk till min kropp och min själ,
Och tankarne hvälfdes så tunga;
Men nu skiner solen, och all ting är väl,
Och nu kan med glädje jag sjunga.
Jag känner mig fri som en fågel, hvars bur
Ej pinar med jerngaller mer;
Jag ser ingen gata, jag ser ingen mur,
Blott solljus och grönska jag ser.

Hur härligt, när arla i morgonens stund
De rodnande skyarne delas!
Hur skönt, når i solbelyst, grönskande lund
Af tusende fåglar det spelas!
Hur friskt, när kring prärien nordbrisen gnyr
Med budskap om frihet och hopp!
Då vidgas mitt hjerta, och ledsnaden flyr
Som töcken, när solen går opp.

Jag plöjer min jord - hon är *min*, må ni tro -
Och plogen går lätt, när man sjunger.
Jag skördar min säd. I mitt fredliga bo
Det fins hvarken törst eller hunger.
Jag sköter min ladugård dag efter dag,
Jag sysslar med ankor och höns;
Ja, ingen kan ha det så präktigt som jag,
Fast förr var jag dum som en Jöns.

När qväll'n faller på, och min pipa jag tändt,
Helt ensam på fälten jag vankar
Vid stjernornas ljus från det blå firmament:
Då vakna sa sällsamma tankar.
De flyga till torpet, det ringa, vid sjön,
Der Anna med barnen gå än;
Då fylles mitt bröst med en brinnande bön,
Att snart jag må se dem igen.

Hurrah! nästa vår är jag välbergad karl,
Och då, om mig vingarne bära,
Med jublande fröjd öfver hafvet jag far
Och hemtar hit öfver de kära.
Af björkarne, bergen och sjön ett farväl
Jag tager - och svider det ock,
Så värmes af mäktiga känslor min själ,
Så fröjdas mitt hjerta ändock.

Förty jag är *fri*, och min Anna är *fri*,
Och *fritt* mina barn kunna andas!
Ej in era med malört, med fräckt tyranni
Skall sällhetens bägare blandas.

Gud skydde mitt älskade fädernesland -
Den bönen jag beder hvar qväll -
Ty snart, om det sprängs ej, förbistringens band,
Står öde hvar bondemans tjäll.

Flyttningsvisa.

Menskan af naturen
Som de andra djuren,
Ger sig ingen ro;
Har ej lust att sitta
På en stol och titta,
Måste ut och «gno«.

Hvad som än må hända,
Har hon - till sin ända -
Qvicksilfrets natur;
Kan ej vara stilla,
Ängslas och mår illa,
När hon stängs i bur.

Hit och dit hon springer
Och på dörrar ringer,
«Frågar efter rum«.
Rum fin's nog i massa,
Ack, men inga passa -
Menniskan är dum!

Född i Haparanda,
Ger hon upp sin anda
Kanske i Skanör.
Ingenstäds hon trifves,
Som ett rö hon drifves
Kring af sitt humör.

Öfverallt i verlden
Hvart man ställer färden,
Höres samma låt.
Liksom får vi vandra,
Trängas med hvarandra
På vår branta stråt.

Säg, om vi ä' kloka,
När vi gå och snoka
I hvartenda hus?
Knappt vi hyrt det ena,
Förr'n vi börja skena
Derifrån burdus.

Ja, det hör till pjesen
Här att hålla väsen
För ett lappris skull.
Men hur argt vi skrika,
Är vårt värde lika:
Tvenne skoflar mull.

Sista flyttningsdagen
Hörs den gamla lagen:
«Upp och ge dig af!«
Hyresfritt den kalla
Döden åt oss alla
Oppnar hvar sin graf.

Hvart vi kursen sätta
Kan ej jag berätta -
Ack, hvem vet väl det?
Ingen arg värdinna
Vi i grafven finna,
Det är allt jag vet!

Derför - varom glada
Bo vi i en lada
Eller i ett slott!
Minsta lilla stuga
Mycket väl kan duga,
Skiner solen blott!

När damerna kommo in i posten.

Oktober 1884.

(Mel.: »Nu tror jag, det kan vara tid,» o. v. s.)

I sista ledet, flickor, vi
ha länge måst marschera.
Men ändteligen, kära ni,
vi börjat avancera.
Allsmäktig är vår glada tropp;
mot målet djerft han sigtar:
då springa lås och riglar opp,
ja, sjelfva posten svigtar.
    I eld, i frost,
    vi stå på post,
se'n länge vi marschera måst.
Då springa lås, o. s. v.

Rätt mången tös - *à la* bärsärk
tar penna, sax med mera,

i detta sköna, ädla verk,
helt nöjd att der postera!
Med lack och segelgarn hon vill
förskansa sig mot männer.
Med konglig majestäts sigill
hon stark och stolt sig känner.
I eld, i frost,
hon står på post,
se'n länge hon marschera måst.
Med konglig majestäts, o. s. v.

Att inga bref ä' goda bref,
det hör man ej så sällan.
Men han, som detta nonsens skref,
var vriden (oss emellan).
Nej, *många* bref, i grått, i rödt,
i svart, i hvitt ä' goda;
ty en *posteuse* blir aldrig trött -
hvem kan väl slikt förmoda?
I eld, i frost,
hon står på post,
se'n länge hon marschera måst.
Ty en *posteuse*, o. s. v.

Vak upp, posthudik! Se dig om...
Trots permissioner fina,
du tycks, se'n kjortelgardet kom,
i ett slags... ångest grina.
Tror du kanske, det inte vi
begripa vattenmärket?
Med oss är kommen poesi,
och det i sjelfva verket.
I eld, i frost,
vi stå på post,
se'n länge vi marschera måst.
Med oss är kommen, o. s. v.

Den nya tidens förpost är
vår lilla krya skara.
För den skull, flickor: *i gevär!!!*
Låt oss vår post försvara!
Frisk luft! Du gamla qvalm, försvinn
ur dessa skumma salar!
O, låt oss locka solsken in
bland dessa pappersbalar!
I eld, i frost,
vi stå på post,
se'n länge vi marschera måst.
O, låt oss locka solsken in

bland dessa pappersbalar!

Tjensteflickan.

En tjensteflicka är jag
Och det vill jag förbli:
Mitt hufvud lyftadt bär jag;
Ty jag är ung och fri.
Det är ej nu som fordom,
När mormor, som är död,
Fick ovett, slag och svordom
Till sofvel för sitt bröd.

Nej, glad och oförfärad
Min tjenst jag sköta kan,
Ty jag är lika ärad
Och aktad som en ann'.
Men *om* jag skulle finna
Min matmor alltför svår,
Jag säger »tjenarinna»!
Tar kistan min - och går.

Fast pianoklink och glosor
Med mer jag inte lärt,
Ha mina kinders rosor
Dock ingen bleksot tärt.
När frökens drillar isa
Ur hennes vissna barm,
Min lefnads glada visa
Jag sjunger ung och varm.

I vädret morskt hon sätter
Sin tunna näsa - bah!
Med snörlif och planschetter
Ta's inte karlarna!
I smink och lösgods går hon
På friarjagt hvar dag.
Jo, pyttsan... *vänta* får hon,
Men det får inte jag.

Min hand är grof och äger
Ej glans för lutens skull,
Men jag vet en, som säger,
Att den är god som gull.
Mitt anlet' solen steker
Allt under himlen blå,
Men jag vet en, som smeker
Det lika ömt ändå.

Oväder.</h1

Hvadan detta dofva mummel, som, allt mera starkt, jag hör,
Så som när de tunga skyar åskan öfver bergen kör,
Eller så som när i hafvet våg sig vräker öfver våg?
Hvadan denna dystra brusning? Detta mörka, bistra tåg? ...
De förtryckte storma an!
Hvarifrån och hvart går vägen? Gäller *lif* här eller *död*?
Är det vrede? Är det smärta? Lida dessa skaror nöd?
Tigga de om guld och vinning? Eller om en beta bröd?
Hvarför tänds i deras ögon denna blodbesprängda glöd? ...
De förtryckte storma an! ...

Kör.
Hör du, hör du stormens dunder?
Blixten flammar. Men derunder
Hoppets vår kan göra under ...
De förtryckte storma an.

Ut ur nöd och sorg de storma, storma fram till ljus och makt.
Hela jorden står dem öppen. Lösen går från trakt till trakt.
Köp dem, sälj dem, nu som fordom ... Kan du det, så är du god --
Sjelfve nu de dyrt betala; men för frihet, köpt med blod!
De förtryckte storma an!
De ha bygt ditt hus och odlat dina åkrar, dina fält!
De ha rödjat dina skogar, brutit järn och silfver smält!
Deras svett för dig har sipprat; *de* för din skull tärts af svält,
Hån och sorg ... Och *du*, förmätne! hur har *du* dem vedergält? ...
De förtryckte storma an! ...

Kör.
Hör du, hör du stormens dunder? o. s. v.

Döft och blindt, i seklers sekler, ha de knogat såsom fän.
Hopplöshet och stum förtviflan tryckt dem ned på deras knän.
Nu likväl de börja *tänka*, börja fatta tidens kraf.
Deras harm och deras längtan sjuder som ett vredgadt haf ...
De förtryckte storma an! ...
O, I »store», bleknen, darren! Hören I det rop, som ljöd:
«Hittills ha vi burit oket (höjd af blygd!) för *er* och *död*!
För *oss sjelfva* nu och *lifvet* kämpa vi; ty Mästarn bjöd:
Sannerligen: *»menniskorna lefva icke blott af bröd»* ...

Kör.
Hör du, hör du stormens dunder? o. s. v.

«Viljen I ha *krig* måhända? Så försvinnen efter hand
Såsom murkna träd försvinna, när en barrskog sticks i brand!

Viljen I ha *fred?* ... Så trotsen icke mensklighetens kraf!
Lefven med oss! Akten krafvet: ingen »herre! ingen slaf!«
De förtryckte storma an! ...

Kör.
Hören, hören stormens dunder!
Blixten flammar. Men derunder
Hoppets vår skall göra under ...
De förtryckte storma an! ...

Den oskurna tegen.

(Rysk visa af L. Neckrasow.)

Alla små fåglar för höstens vind ha flugit,
Tystnaden öfver de tomma fält sig smugit.

En teg blott, en liten, står orörd än.
Mig öfverfaller sorg, när jag skådar den.

Det är, som suckade strå till strå:
«O ve, det är tungt att i stormen stå!

Tungt är att isas af dimmor kalla,
Tungt att se axen till jorden falla.

Haren oss trampar med snabba fötter,
Maskarne gnaga på våra fötter.

Regnet oss piskar, oss stormen böjer.
Säg oss, o säg oss, hvi skördaren dröjer!

Aktar han oss mer än våra syskon ringa?
Kunna äfven vi ej glädje honom bringa?

Lika så goda som de äro vi:
Se våra guldax med kärna it

Sådde han oss, lät han oss gro och svälla,
Blott för att stormen till slut oss skulle fälla?«

Stråen de klaga. Men solen ler:
Aldrig lär skördaren skörda ert

Kornen han sådde, gaf grödan vård,
Mäktar dock icke ta hem den till sin gård.

Mäktar ej äta, ej dricka mer:
Stormen har slagit hans blomstersängar ner.

Hans hand, hvars ådror af lifskraft svällt,
Är gul och mager som detta fält.

Hans blick är slocknad, hans tunga stum,
Han vankar tyst kring de öde rum.

Han sträfvar ej mer i sitt anletes svett
Han suckar blott. Han har Olga sett.

Har hört hennes ungdomsvarma röst
Ge ja åt Ivan - och nu är det höst.

Farmareflickan.

Man hör öfver allt samma visa,
Att «landet är sämre än sta'n«,
Men *den* blott kan städerna prisa,
Som inte vid annat är van.
För mig är det ängsligt att blicka
På skorstenar, gaflar och hus;
:||: Ty jag är en farmareflicka,
Som föddes i grönska och ljus. :||:

När stadsborna gäspa i sängen,
Förkrymta till själ och till kropp,
Då drifver jag korna till ängen
Och ser huru solen går opp.
Den friskaste luft får jag dricka,
Det ljufvaste blomdoft dertill;
Ty jag är en farmareflicka
Och byta med ingen jag vill.

Se solen! Ur blodröda skyar
Hon sprider sitt himmelska ljus;
Och präriens glans sig förnyar
Vid vindens melodiska brus.
God morqon! små blommorna nicka,
Ur skogen gå välljud ibland,
Och jag är en farmareflicka,
Som älskar sitt härliga land.

Hvad ville jag göra i staden?
Dess tvång skulle qväfva mitt bröst.
Bland blommorna, gräset och bladen
Förnimmer jag frihetens röst.
Jag hör den, när kullarne skicka
Förtrollande ekon hvar qväll;
Ty jag är en farmareflicka,
Och frihetens fröjd gör mig säll.

Jag har inga stora bekymmer,
Jag arbetar, sjunger och ler,

Och aldrig mitt hopp från mig rymmer;
Ty alltid mot höjden jag ser.
Jag känner till punkt och till pricka,
Att friden är arbetets lön,
Och fritt som en farmareflicka
Jag beder hvar afton min bön.

En gosse jag har, må ni veta,
Så vacker och solbränd i hyn.
När *vi* två tillsammans arbeta,
Hurra, då står glädjen i skyn!
Med hopp vi mot framtiden blicka --
I höst skall han köpa en farm
Och trycka sin farmareflicka
Som brud (hvilken fröjd!) till sin barm.

Så lefver jag fort mina dagar
Och längtar alls inte till sta'n.
Jag sysslar på fält och i hagar
Och sjunger, som jag blifvit van,
Min sång om två ögon, som blicka
Med strålande kärlek på mig.
:||: I afton, jag lyckliga flicka!
Mig väntar af kyssar ett krig. ... :||:

November-rim.

Nu kommer hösten på riktigt allvar
Och motar in både kor och kalfvar
Och gäss och grisar och andra djur,
Som ha »en mera subtil natur».
Det är ej godt just att springa naken,
När snön i massor vräks ner från taken,
När stormen ilar från topp till tå,
Så att man knappt kan på benen stå.
Och sticker solen ibland förstulet
Sin nästipp ut ur det gråa skjulet,
Der hon är bysatt till nästa vår,
Så hvimla vindar ur alla vrår -
De gny från nordan, de gny från sunnan,
Och ge sig hin på, att hon skall unnan.
De skära tänder med ilskna skri,
De vältra skyar med snöslask i.
Då bleknar sol'n, och med sura miner
Hon släpper ner sina sänggardiner.
Men olycksfoglarne skratta gällt
Och storma fram öfver skog och fält.
De sina renslar försigtigt lossa,

De släppa ut römatism och frossa
Och fluss och bröstverk och sådant mer,
Soni åt doktorerna vinning ger.
Uppriktigt sagdt - det ser ut på spiken,
Som hade doktorn »en vän i viken»
I väderleken: när vädret blås,
Då tycker doktorn det går i lås.
Det är väl derföre (oss emellan)
Som han i vädret ej pratar sällan.

Om blott John Ericssons solmaskin
Had' något qvar i sitt magasin,
Så kunde han åt den frusna skaran
På halfbuteljer försälja varan
Med god förtjenst; ty naturligtvis,
När man kan drifva kommers med is,
Så bör man också i dessa tider,
När näsan blånar och skinnet svider,
Ha glupsk förtjenst på att sälja sol,
Direkte tappad på krus i fjol.
Ishandlarn tjenar med köld 100
Procent på varan, men jag må undra
Om icke sol-»bussiness» - ni förstår -
Är mycket varmare detta år.
Men som John Ericsson tydligen
Ej fått patent på maskinen än,
Så få vi ännu i höstens fasor
Oss hålla varma med åkarbrasor
(Och litet kolos emellanåt)
Och le åt vindarnes små försåt.

Men blifver Bore ibland för bister,
Så att du nästan kuraget mister,
Tag då galoscher och handskar på
Och utåt landet en morgon gå.
Det lifvar sinnet, det eldar kroppen,
Det käns från lilltån till hufvudknoppen;
Ty till och med i den kulna höst
Är djup och mäktig naturens röst.

Se der den väldiga, höga skogen!
Han är sig lik, han står tyst och trogen,
Och hviskar hemlighetsfulla ord
Om höst och vissning på denna jord.
Och mellan träden en fågel klagar
Allt öfver sommarens korta dagar,
Och på de isiga tufvor stå
Små frusna blommor och höra på.

Och myran knogar förskräckt till stacken
Med några granbarr tvärs öfver nacken.
Och ekorrn klär sig i grå karpus
Och reparerar sitt vinterhus.
Och humlan djupt sig i jorden borrar
Och öfver dåliga tider knorrar.
Och haren festar på frusna bär,
Som pryda tufvorna här och der.
Han är så stolt nu, så Gud bevare -
Vasserra! nu är han inte hare!
Se'n hösten färgat hans skinnpels hvit,
Törs jägarn ej sticka näsan dit.
Han skuttar gladt öfver kärr och kyttor
Och slår i glädjen små kullerbyttor,
Han sparkar qvistar, han gnager bark,
Han för ett väsen i skog och mark,
Så att den hyggliga ugglemamma
Blir väckt ur sömnen och i det samma
Begynner hålla ett lämpligt tal
Om »galna narrar» och »klen moral».
Och på en gärdesgård hörs en kråka
Om flydda tider förnumstigt språka:
»Hå hå, ja ja! D'ä' på tok med verlden!
Snö i november på fält och gärden.
Ja, ja - hvad var det jag sa' i fjol,
När skatan stassa' i sidenkjol?

Gud straffar flärden, som mycket annat.
D'ä' så ynkligt, så d'ä' förbannadt!»
Men liten sparf flyger gladt omkring
Och gör små visor om alla ting.
Han klagar ej öfver köld och hunger,
Men skaparns ära med fröjd han sjunger.
Han krafsar muntert bland is och snö,
Och när han hittar ett fruset frö,
Då jublar han och på lätta vingar
Han öfver tufvorna lustigt svingar.
Han flyger hem till sin lilla vän
Och arrangerar en fest igen,
En fest, der kärleken dukar bordet
Och der förnöjsamhet förer ordet.
Och djupt i skuggornas dunkel då
Hör skogsfrun sällsamt på harpan slå.
Och månen stilla ur molnen träder
Och öfver kärlekens fröjd sig gläder.
Och tusen stjernor på himlen stråla,
Och trädens grenar i rimfrost pråla.
Och öfver träden der susar blid

En flägt af oskuld och fröjd och frid.

Den kära ungdomen.

(Tidsbild, alla familjefäder tillegnad.)

> Hvad det är skönt att ha en sådan pappa ...
> Hvad det är skönt att ha en sådan son! ...»
> Ur *herrar Dunanan's resa*.

(Poeten våndas. Han håller på att kläcka fram ett «Ode till mitt barn« -- beställdt, förstås. Under tiden vänder hans egen förhoppningsfulla afkomma upp och ned på allting i rummet. Poeten skrifver, men afbryter sig sjelf tidt och ofta.)

Du lilla flarn på lifvets älf;
(Slå inte sönder lampan! Hör du?)
Du trogna afbild af mig sjelf!
(Markatta der... Hvad tusan gör du?)
Du glada, leende sylfid,
Som än ej pröfvat lifvets strid --
(Du låter bli att slå din syster!)
Dig rör ej verldens lumpna kif;
En ljuflig dröm mig tycks ditt lif ...
(Det var ett gräsligt väsen... Tyst der!)

Din själ så hvit som liljan är --
(Gå ut och tvätta dig i synen!)
Och som en ängel skapt du är --
(Din näsa liknar svinens trynen.)
Ditt tungomål är himmelens,
Och på ditt tungomål du käns --
(Nu ger han hals, så huset gungar...)
Hvad finnes väl på jorden, värdt
Att mer än barnen hållas kärt?
(Hin tage alla ilskna ungar!)

Du hemmets ljusalf, hemmets fröjd --
(Jo, du ä' ljus, som sparkar pappa!)
Blott du blir lycklig, är jag nöjd --
(Ja, vänta du... jag ska' dig klappa!)
Till himmel, ej till jord du hör,
Och himmelskt blir, hvad du berör --
(Vid gud!... han har klippt sönder schalen...)
Du min och allas älskling är.
Gud fader sjelf dig håller kär --
(O himmel, pojken gör mej galen!)

I oskuld, menlöshet och frid --
(Se så... der sprang en fönsterruta!)

Du lefver fram din barndomstid --
(I galgen, pojke, ska' du sluta.)
Ditt hjerta bränns af inga sår;
Ditt öga fuktar ingen tår --
(Nu väter kräket ner min matta!)
Till sömn utaf din moder kysst,
Du slumrar, leende och tyst --
Håll mun'... Det var väl också glatta...)

Låt mig uti ditt öga se --
(Nej, aldrig nånsin såg jag maken!)
Ack, så som du kan ingen le --
(Du ska' få smörj... d'ä' hela saken.)
0, låt med dig mig byta få!
Hur säll, hur glad jag blefve då! ...
(Jag tror, att fannen pojken rider...)
En konung i din lilla verld,
Du öfver rosor styr din färd --
(Mitt bläckhorn!... Kors i alla tider!)

Mitt barn, må Gud välsigna dig --
(Nu ryker min peruk åt fanders.)
Din bästa vän du har i mig --
(Här ska' min själ, bli 'etwas anders!')

Min älskling, du!... Må lifsens träd
Beskugga dig och all din säd --
(Ett björkris passar bäst en småtting.)
Dig egnar jag min enkla sång.
Bli stor, bli lik mig sjelf en gång --
(Nu ä' jag arg... Tag hit min rotting! ...)

Julhelsning.

Månen bleknar. Dagen bräcker
Praktfullt öfver stad och land.
Se, hur prärien stolt sig sträcker
Nu i morgonsolens brand!
Allt är tyst. En vindflägt bringar
Sorlet blott af farmar'ns kor.
Men ur fjerran klockor klingar
Julens hymn, fast utan ord.

Allt är tyst. I rimfrostslöja
Gräset glittrar fint och lätt.
Strandens träd behagsjukt böja
Sina blad, som daggen vätt.
Solens bud allt mer sig närma,
Kyssa bort hvar frusen tår,

Andas ljus och lif och värma,
Andas midt i vintern vår.

Flodens is i granna färger
Speglar himlahvalfvets glans.
Kring hvar holme solen snärjer
Likasom en gyllne krans.
Lätta ångor, rosenröda,
Fladdra muntert här och hvar.
Ett och annat blad syns glöda
Gult och rödt se'n höstens dar.

Jul är ute, jul är inne.
Signe Gud den glada tid!
Är det ej, som hvarje sinne
Värmdes nu af fröjd och frid?
Som om du ett skogsdoft kände
Från ditt hem i nordanskog,
Det, hvars bild, trots allt elände,
Du i fjerran med dig tog?

Jul har kommit. Farmar'ns stuga
Är dess friska gammans tolk.
Kring en eld, som heter duga,
Skockas lustigt gårdens folk.
Här behöfver ingen frysa,
Ingen lida hunger här.
Händer tryckas, ögon lysa,
Hjertats fröjd uppriktig är.

Husets dräng och farmar'ns dotter
Skämta smått vid eldens glöd.
Barnen smörja sig med *godter*.
Julöl fins i öfverflöd.
Farmar'n dricker märg i benen,
Stryker sig om skägget, nöjd,
Blickar ut åt åkerrenen,
Full af dämpad kraft och fröjd.

John tar ned fioln från kroken,
Spelar polskor då och då.
Ur den gamla goda boken
Läser mormor i sin vrå.
Mor har brådt; ty nu i gryta
Här skall doppas, det är klart.
Ingenting i dag får tryta;
Allt är rikligt, fett och rart.

Vänner, jag förstår er gamman.
Svingom julens klara bloss!

Låt oss vara nu tillsamman,
Fastän hafvet skiljer oss!
Luft och ljus! Låt ölet fragga
Kring ert stolta stjernbanér!
Under gamla Sveriges flagga
Klingar jag i qväll med er...

Hvad skall jag läsa?

(Dialog ur verkligheten.)

Hvad skall jag läsa? Runeberg?» -
«Åh nej... han saknar must och märg.»? -
»Den ömma tjusaren Tegnér? -
»Raketer... snömos... flärd med mer!» -
»Men Geijer? Var ej han en man?» -
»En sjelfkär hypokrit var han!» -
»Stagnelius då?» - »En blödig narr,
hvars blick af tårar slogs med starr!» -
»Fru Lenngren...? Hon väl duga må?» -
»Bland strumpor blåast af de blå
var hon... och ej tillräckligt rå.
Förlegad, aldrig comme il faut,
hon mögla skall i glömskans vrå.» -
»Men Bellman?» - »Han? En Bacchi son,
som lefde på fransyska lån!» -
»Hvad nu? Du djärfs...» - »Makulatur
är hela din literatur!» -

»Hvad skall jag läsa då?» - »Ack, tig!
Har du ej främst af alla mig?
Ur lifvets trasa vrider jag
dess läckra must och dess behag.
På krogar och i hospital,
i spelhus, fångcell, dårhus-sal,
i grafkor och i likbod - jag
som barn i huset är hvar dag!
Läs mig och läs Emile Zola...
Från gatan vi vårt skaldskap ta -
se der, hvad folket hälst vill ha!
Rif ned, begabba, plundra bra -
och du blir kallad stor... ha, ha!
Ju sämre vin, ju mera drank,
ju mera smuts, ju mera stank -
dess bättre! ... Läs Zola och tig,
men först och främst, min bror, - läs mig!» -

»Du borde blygas. Länge nog
jag lyssnat lugn. Men nu med fog

jag säger: gif dig härifrån
med all din smuts, ditt agg, ditt hån!
Tror du det svenska lynnets art
fräts bort af utländskt gift så snart?...
Hör, stormen gnyr i vinterqväll
ur våra skogar, våra fjäll;
i stugan brinner elden klar;
med barnen fröjdas mor och far
åt Geijer, Runeberg, Tegnér;
med gumman Lenngren flickan ler;
och Bellman sjunges mer och mer.
Vik hädan! Vi ha mera smak
för skogsdoft än för din kloak.
Förgäfves du ditt giftfrö sått. Det kväljer blott...»

Kuckeliku!

Ack, fins väl på jorden en menska så säll
Som tuppen, den glada kamraten?
Han går och flanerar från morgon till qväll
Och slipper att träta för maten.
Han kryper till kojs klockan strax efter sju,
Och när han har lust, kan han ta sig en fru
:||: och sjunga :||:
Och sjunga sitt: *kuckeliku!*

I solskenet går han och tar sig motion;
Han kråmar sig stolt för hvar höna.
De kackla så kärligt - och han är mormon:
Det få älskarinnorna röna!
Han älskar små pullorna, en efter en,
Och stolt i sitt Harem han står på ett ben
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

Hos kökspigan står han så innerligt väl -
Hur var det han sa', när hon kysste'n?
Hon ger honom gryn och potatis, min själ,
Och välling, i fall han är lysten.
Hon smeker hans fjädrar hon stryker hans rygg
Och han står belåten och kräfstinn och trygg
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

Men också är tuppen så pyntad och grann
Som trots någon sprätt uti staden.
Ja, sträcker han på sig, han liknar minsann
En löjtnant, som går i paraden.

Han liknar en löjtnant, som går och slår dank -
Han går på sin sophög, högfärdig och pank,
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

Den blodröda kammen han lyser så bjert,
Precist som en brinnande fackla,
Och svänger han så på sin brokiga stjert,
Af kärlek små pullorna kackla,
Med indragen mage och framskjutet bröst
(Precist som en löjtnant) han höjer sin röst
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

I hönshuset står han på öfversta pinn' -
Alldeles som kungen på slottet -
Och stackars den höna, som sent kommer in:
Hon dyrt får umgälla det brottet.
Han far som en tätting från vägg och till vägg,
Han sparkar omkull både hönor och ägg,
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

När gryningen tänder sin flamma i skyn,
Rödfärgande skogar och dalar,
Är tuppen den förste, som vaknar i byn,
Och vildt som en galning han galar.
Han krafsar bland daggmaskar, stickor och bla'n,
Han håller ett väsen som sjelfvaste fan
:||: Och sjunger :||:
Och sjunger sitt: *kuckeliku!*

Ja, finge jag välja, jag valde bestämdt,
Att lefva som tupp med min höna.
Tänk bara: att dyrkas af hönshjernor jemt
Och all deras kärlek få röna!
Ja - vore det inte en rörande grupp,
Om bland mina hönor jag stode som tupp
:||: Och sjönge :||:
Och sjönge mitt: *kuckeliku!...*

"Ack, låt oss behålla vår julgran..."

I skogen går yxan. Dess giriga stål
Skär jättarne djupt genom märgen.
Den rike ibland - mer än bygden det tål -
Så dalarne sköflar som bergen.
Man blundar för det. Men om en gång hvart år

Den fattige gläds vid en julgran - då står
På spel genast skogarnes välfärd...

I sammet och siden, i purpur och guld
Man pryder de stolta gemaken.
Hvad mer, om vid lyxen ibland låder skuld -?
Dess mera »pikant» blir ju smaken...
Men vi, som ej alls ä' »pikanta», vi små,
Som nöjas med litet - ack, låt oss ändå
Få pryda vår fattiga julgran!...

Se, vaxljusen tändas i borgar och slott
Så praktfullt, men ängsligt tillika.
Vi längta ej dit; ty vi länge förstått,
Att sorgen trifs bäst bland de rika.
Låt dem få behålla sitt villande sken;
Men vi, som ä' glada - låt oss hvar och en
Få tända vår fattiga julgran!...

Raketer och bomber vi kunna ej med -
Det måtte väl ingen förundra.
Låt »hjelten» med svärd eller penna slå ned,
Förtrampa och håna och plundra,
Hvad skönast, i lif som i sång, mot oss log -
Det växer nog åter; och oss är det nog,
Att plundra vår fattiga julgran!...

Så låt henne tindra i grönska och ljus,
Låt vildmarkens nordanfläkt dofta...
Låt stjernorna le öfver grafvar och grus,
Som qvälja oss, ack! alltför ofta...
Förstör ej vår villa - om villa det är -
Hon är våra hjertan så innerligt kär:
Ack, låt oss behålla vår julgran!...

Handtlangerskan.

Stockholmsk vinterbild.

Elfva grader.
Snö kring gaflar och fasader.
Is längs fönsterkarmar.
Blåsten larmar.

Sjelfve hunden
Nu kring spiseln hälst gör runden.
Lat och mätt på mattan
Ligger kattan.

Men i stormen

Ser jag af en kvinna formen
Illa krökt. Hvem är hon?
Slaf-ok bär hon.

Branta vägen
Uppför stegen går hon trägen,
Bär med trots i hågen
Murbruks-trågen.

Hennes midja,
Stark och spänstig likt en vidja,
Trotsar, svart i trasor,
Köldens fasor.

Nordanvinden
Biter bröstet, halsen, kinden.
Djupt i ögat sitter
Smärtan bitter.

Ej behagen
Stråla ljuft ur dessa dragen:
Nöden märkt dem redan
Längesedan.

Oket tunga
Kröker hennes rygg. Den unga,
Född att frihet vinna
Är slafvinna!

Förödmjukad
Går hon. När hon är «förbrukad«,
Hvart -- I *mänskor*, sägen! --
Tar hon vägen?...

Kölden stiger.
Sina tråg hon bär -- och tiger.
Murarn ropar: «Mera
Kalk och lera!»...

Knoga, knoga!
Filantropen i sin toga
Värnar dig, så tapper,
Hälst på -- papper...

Arbetsäran --
Hell åt henne! Men förfäran
Föds, när Sveriges kvinna
Är slafvinna.

Hvems är skulden?
Hvem ser till, att han blir gulden?

Är väl *hon* att klandra
Eller -- andra?

Dagen slocknar.
Skymning öfver staden tjocknar.
Stum, slafvinnan vankar
Bort i tankar...

Olika sätt att uttrycka sig.

(De kursiverade blomsternamnen här nedan äro lustiga prof på de s. k. bildades och de s. k. obildades skiljaktighet vid benämnandet af alldeles samma föremål.)

Flyg, *Turturdufva*, flyg med fröjd och lycka,
med ömma budskap till min älsklings barm.
Tag med en *Lotus-krans*, att henne smycka,
när hon ur badet stiger, ung och varm.
En fläkt af *Blåklint* och af *Skogsvioler*
den hulda bringa, der på mossig stig
hon lyss förtjust till lärkans kaprioler
och sällhetsrusig drömmer blott om mig --
der ljuft »naturens blomstersuck», *Linnea*,
mot henne doftar, och *Förgät-ej-mig*
med ögon blå, som tändes af Astraea,
om kärlek hviska, som vill offra sig ...
Flyg, *Turturdufva*, att min älskling lugna;
med en *Bryonia* min flicka hugna ...

***

Likdufva, flyg, o, flyg med fröjd och lycka,
med ömma budskap till min flickas barm,
Med *Käringtänder* skönt den hulda smycka,
när hon ur badet stiger, ung och varm.
En krans af *Kattost* och en *Båtsmansmössa*
min älskling bringa, der på mossig stig
hon fåfängt lyss (ty ekot af min bössa
i skogens fjerran re'n förlorat sig); --
der hon i *Torrvärksörtens* doft får bada --
»naturens blomstersuck», som skalden sagt --
och der Fansögon se på henne, glada,
samt *Länsmansstöflar**) tolka Amors makt ...
Likdufva, flyg, min älsklings qval att lugna:
med en *Hundrofva* hennes hjerta hugna ...

*) Skogsvioler.

Om fru Lenngren lefde.

Om fru Lenngren ännu funnes
här i lifvet; om hon hunnes
än af dagens myckna låt;
om hon kunde gisslet fatta: -
undras, om hon skulle skratta
eller brista ut i gråt.

Hon, den ädla, goda, varma,
om hon hörde, hur de larma,
undras, hvad hon kände då.
Kunde hon, den qvicka, fina,
nu, när dagens narrar grina,
deras gyckelkonst förstå?

Kanske. Men jag tror, det hände,
att satirens eld sig tände
djerft i hennes ögonpar;
att dess blixtar sloges neder
skarpt bland dem, som utan heder
sarga allt hvad lifvet har; -

dessa, hvilka hjertlöst fläcka
allt det rena, ljufva, täcka,
som i lifvet menskan fick;
denna dvärgflock, som, förveten,
glömmer solen för raketen
af ett flyktigt ögonblick; -

dessa, som tro sig förgöra
lifvets törnen, men förstöra
lifvets rosor och behag.
Dessa, som all tro förkättra,
men hvar ande vilja fjettra
vid hans eget lilla jag. -

Ramle altaret och tronen,
men den äkta religionen
unna oss i lifvets strid. -
Denna tro, som, trots hvart hinder,
hjertan, själar mystiskt binder
vid en okänd makt, en blid.

Hennes dunkla, stilla låga
löser mången klipphård fråga,
hvilken annars isar blott:
lyser oss, till dess vi skåda
ej blott uselhet och våda,

utan mycket skönt och godt. -

Se skaldinnan, se den qvicka.
Så som hon kan ingen blicka
lekfullt, skälmskt, men hjertegodt -
Hon ser stort uti det lilla,
ler så fint åt vantrons villa,
fast hon gisslar verldens brott.

Det gör godt, fastän det svider,
men det spörjs för alla tider;
ingen ilska löjet bär;
intet gift satiren skadar:
ej i smuts fru Lenngren vadar;
menskligt from och glad hon är.

Blanka, flyga hennes pilar;
skämtet friskt mot målet ilar
som en lärka glad och fri;
sjunger om »den glada festen»
kvickt, som om den snåle presten,
som gick tiggerskan förbi.

Derför älskar du skaldinnan,
att du känner: denna kvinnan
hon är kvick, men god också. -
Dock - jag rädes: fick hon höra
vissa kvicka snillens röra -
nog vardt gumman arg ändå...

Den tyckmyckna.

(Med anledning af något, som passerat.)

Vacker, söt och älskvärd är hon.
Stolt sitt lilla hufvud bär hon.
Känner makten, härligheten väl af sina sexton år.
Ur pensionens brunn hon öser
Visdomsskatter gladt och löser
Lifvets gåtor lika ledigt som hon löser upp sitt hår.

I pensionens bakugn gräddad,
Fint med franska kryddor bräddad,
Skiner hennes bildningskaka så som sol'n i Karlstad plär.
Ja — men «kaka söker maka«.
Derför, *all* kurtis försaka
Kan hon inte, men hon fordrar, att han «vetenskaplig« är.

Jord och himmel hon förklarar,

Frågar allt och allt besvarar,
Lika slängd uti logiken som i metafysikan.
Älskvärdt matt, med halfsläckt öga,
Skapelsens mystärer höga
Pejlar hon och «arfsproblemet«, känner hon som ingen ann'.

Kil- och stenskrift hon begriper.
Ja, bevars... och om det kniper,
Kan hon smälta ned ett hjerta, vore det än hårdt som sten.
Se, hur hon i skogen «skalar«.
Höga berg och djupa dalar
Blottar hon samt ättehögens poesi i form af ben...

Verldens «hjeltar« och «hjeltinnor«,
«Store« män och «stora« kvinnor
Hon föraktar, men studerar deras kärleksäfventyr.
«Kärleken är lifsprincipen.
Han är evig« — men begripen:
Han från *en* ros till en annan likt en rusig fjäril flyr...

Ingen så som hon kan länka
Kedjan mellan *tro* och *tänka*:
Tron är skal, men tanken kärna — tanken snörlif, tron turnyr.
(Flicka! ej ditt vett förslösa,
Tag ej fasta på — det lösa.
Du är vackrast i din egen, din naturliga paryr!)

Aldrig kan hon vara stilla.
Hit och dit hon far den lilla,
Ett förkroppsligadt och älskvärdt *mobile perpetuum*.
Juridiken, politiken
Dryftar hon — i estetiken
Tål hon «känslan» ej, men är dock sjelf dess evangelium ...

Skall då ingen kunna locka
Henne annan frukt att plocka
Än den sura kart, som kunskapsträdet bär på ondt och godt?
Skall hon ständigt diskutera,
Forska, grubbla, disputera,
Läsa, skrifva?... skall hon aldrig «få en man?« Jo vänta blott ...

Hon, som giftas-oket hatar,
Hon, som alla karlar ratar,
Utom lärdomsljus och snillen — *hon* (det svarar tiden för)
Skall, när hennes år sig dubbla,
Brusten se sin granna bubbla
Fast hon *nu* så «vetenskapligt« hård mot Amors pil sig gör.

Han skall hennes pansar bräcka,
Hennes hårda hjerta knäcka;

Hon, som med *«en lunsig grofsmed»* nu sig icke gifta vill,
Skall, när åren börja tynga,
Med en karl som forslar dynga,
Klifva gladt i brudsäng, vänner! — ja — och tacka Gud dertill ...

Kapten Jack.*

I blodiga moln din stjerna gick opp,
  Hon såg din fosterbygd härjad,
Hon såg af förrädares lömska tropp
  Din faders egendom bergad.
Då tändes dig hågen af ädel harm,
Då flög tomahawken från senig arm,
  Och marken af blod vardt färgad.

Der kommo prester med listig blick,
  Att lära dig »milda seder».
Du såg för väl deras falska skick,
  Du tydde för väl deras eder.
Du värjde ditt land som en redlig man,
Och skälm är den, som dig lasta kan,
  Att du högg dem af ömkan neder.

Der kommo krämare, bjödo dig
  Sitt eldvattens gift och galla.
Du sprang som ett lejon från klippig stig,
  Och tung månde ramen falla,
När stormen röt mellan fjell och strand,
Och krämarne lustigt i eld och brand
  De vordo förgjorde alla.

Der kommo besoldade legohjon,
  Att slå dig med svärd och stafvar,
Och ensam du stod mot en legion
  Och redde trälarne grafvar.
Du föll, se'n du trotsat en mäktig här,
Men du föll med ära -- du föll, som när
  På en huggorm lejonet snafvar.

Nu lyser månen med sorgligt sken,
  Och hösten sin svepduk fäster
Allt öfver den tappre höfdingens ben,
  Der de multna i fjerran vester.
Och vinden ilar med klagan hän
Emellan den gulnade skogens trän,
  Der du drap dina falska gäster.

Men frihetens ängel med stjernklar blick
  Böjer knä vid den gömda griften,

Och minnes med stolt och ädelt skick
   Din stormiga lefnads skiften.
Hon hviskar: »Sof sött under trädens skygd,
Du ville värna din fosterbygd,
   Och det är den bästa bedriften!»

---

* En indian, höfding öfver Medocstammen, som, trots våld och hårdhet af alla slag från de hvites sida, hjeltemodigt försvarade sin och sina fäders jord, men slutligen dukade under.

Nykterhetssånger.

1.
KOM HEM, FADER!

(En amerikansk sång, tillegnad drinkarne.)

O fader, o fader, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår ett!
Du sutit på krogen se'n klockan var sju
Och icke ett bröd du oss gett.
Vi sitta i mörkret - vår eld har gått ut -
Och mamma med Benny på arm,
Hon sitter och gråter och väntar på dig;
Ty han är så sjuk och så arm.

Kom hem! Kom hem! Kom hem!
O, älskade fader, kom hem!...

O fader, o fader, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår två!
Din Benny blir värre, och allt är så hemskt,
Ack, tänk på de frysande små!
Kom till liten Benny! Så hvit som en snö
Han ligger och jollrar ditt namn,
Och mamma hon säger, att snart skall han dö...
- Så kom och tag Benny i famn!

O fader, o fader, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår tre!
Och mamma hon kan inte tala för gråt;
Och jag - hvilken tröst kan jag ge?
Vi sitta i mörkret - din Benny är död -
Han slocknade tyst som ett bloss.
»Och får jag ej kyssa min pappa godnatt?«
Var allt hvad han sade till oss...

2.

O MODER, KOM HEM!

(En tysk sång, tillegnad alla "bönesystrar".)

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår tolf!
Du bedit och sjungit se'n klockan slog sju,
Och halfskuradt än står vårt golf.
Hvar möbel är dammig, ostädad hvar bädd,
I spiseln fins icke en glöd.
Af alla små syskonen ingen är klädd,
Men alla de ropa på bröd.

Kom hem! Kom hem! Kom hem!
O, älskade moder, kom hem!

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår ett!
Din fader i himmelen vill ej, att du
Vanvårdar de barn han dig gett!
Snart är det en timme se'n pappa kom hem,
Men icke en matbit fins här.
Han gick till sitt arbete strax efter fem,
Och hungrig och törstig han är!

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår två.
Han väntade på dig, men när du ej kom,
Han utan sin middag fick gå.
Hans öga var mörkt och bedröfvad hans röst,
När han frågade oss hvart du gått.
Så kysste han Charles med en suck ur sitt bröst
Och hviskade sakta: »sof godt!»

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår tre!
Vi sitta der hemma och vänta på dig -
O, kunde vår smärta du se!
Du lofvade komma, när bönen var slut -
Ack, har du ej än sjungit nog?
Vår lilla bror Charles ser feberhet ut -
Ack, mamma, ack, tänk om han dog!...

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan slog fyra helt nyss.
Så kallt är der hemma, och Charley är sjuk
- Kom hem och gif honom en kyss!
Hu! Charley blir sämre och jag är så rädd:
Hans kind är så hvit som en snö.
Han ligger så hvit på sin ödsliga bädd -

O kom! Låt din älskling ej dö!

O moder, o moder, kom hem med mig nu,
Hör, klockan i tornet slår fem.
Hvi dröjde du så? Liten Charley han gick
Helt nyss till sitt himmelska hem!
Nu är jag så ensam. Se'n Charley gått bort,
Är hemskt i den stjernlösa natt...
O ve - han blef kall - han drog anden så kort
Och »*mamma!*» han hviskade matt...

Sommarvisa.

Mel. "Opp Amaryllis".

Låtom oss fara
Ned till den klara
Floden och vara
Trefliga!
Vindarne smitta —
Ständigt att sitta
Inne och titta
Är ej bra.
Blodet tjocknar; lemmarne bli lytta,
Tusen krämpor kropp och själ bekytta —
Nej, gack ut och stupa kullerbytta,
Rulla i gräset och ropa: hurra!

Solljus ur röda
skyar, som glöda,
Re'n börjar flöda,

Vinden blås'.
Gullgul står säden,
Lyssna... bland träden
Jublande kväden
Re'n bestås!

Dagen klarnar. Alla blommor dofta.
Gladt ur böljan dyker Necken ofta,
Stänker skumm på Floras gröna kofta,
Blåser sin fradga kring snäppa och mås.

ör, hur det porlar,
Skvalpar och sorlar...
Ringdufvan knorlar
Skygg och öm.
Med sina ungar,
Morska som kungar,

Vildt nu dem gungar
Midt i ström'.

Fromt i gräset kor och oxar vandra;
Bin och humlor sjunga för hvarandra.
Hvem vill deras enkla visor klandra?
Sjungom den leende sommarens dröm!

Lummiga grenar —
Bördiga renar —
Mossiga stenar —

Yppigt gräs.
Fåglarna drilla...
Låt oss bli stilla
Här på vårt lilla
Täcka näs!

Här är svalka. Vilda rankor smyga
Ljuft kring träden. Törnrosdofter flyga.
Här är frihet. Hit når ej den dryga,
Hjertlösa verldens förkonstling och fjäs,

Jag vill ej slafva
Mer i den qvafva
Staden och hafva
Idel tvång.
Fri vill jag vara,
Njuta Guds klara
Sol och besvara
Trastens sång —

Sjunga visor, gräs och blommor plocka,
Höra dufvan lilla vännen locka,
Se, hur lammen sig på ängen bocka,
Fröjdas vid böljornas lekande språng!

Hej! varen glada...
Nu ska' vi bada,
Plaska och vada

Utan krus!
Vänner och fränder,
Kring dessa stränder
Kärleken tänder
Sommarljus!

Flickorna de koka nu och steka,
Deras löjen våra bröst beveka.
Låt oss äta... sjunga se'n och leka,
Dansa vid Zefyrs melodiska brus!...

Sol'n börjar dala.
Skuggorna tala:
Nu är den svala
Kvällens tid.
Frihet och lycka
Ängarne smycka.
Stjernorna skicka
Ljuflig frid.

Genom skogen drömmande vi skrida,
Hvar och en vid hjertevännens sina,
Se den månbelysta solen glida
Mystiskt bland skuggor i sommarglans blid ...

Hårda tider.

Hårda tider ha vi nu.
Det är tråkigt, kära du,
Men hvad vill man göra?
Verlden måste ha sin gång.
Derför sjunger jag en sång -
Här skall du få höra!

Ack, är tiden hård, min vän,
Gör dig hård mot den igen,
Det är bästa vägen!
Blåser det, skot'seglet an,
Trotsa stormen som en man,
Men sitt ej förlägen!

Så, i fyra fall af fem,
Skall du hitta vägen hem
Undan mist och dimma.
Har du mörkret pröfvat på,
Skattar du med fröjd också
Båkens ljus, som glimma.

Var en man. Gör hvar man rätt.
Till Gud din förtröstan sätt
Under alla väder.
Bättre skuldfritt bröst och tom
Penningpung än rikedom,
Klädd i stulna kläder!

Må den rike glömma fritt
Skilna'n mellan mitt och ditt
Vid champagne och tryffel -
Hellre än jag dricker'n till,
Delar jag en mager sill

Med en hedersknyffel!

»Gull ej annat är än mull.»
Knota ej för pengars skull,
»Rost och mal dem fräta.»
Har du födan - ingen nöd!
Mins dervid: *i brist på bröd*
Kan man limpa äta!

Sky krediten som en pest!
Det är den, som allra mest
Bringar folk på kneken.
Bättre svälta - säger ja -
Än att äta, dag från dag,
Obetalta steken.

Den ormbitna.

(Målning ur verkligheten.)

På ängen gick Anna och räfsade hö
    I aftonens stunder.
Den knoppade barmen hofs ljuft som en sjö
    Med lågor inunder.
De blåaste blixtar, som eldat en man,
    Ur ögonen flögo,
Och tjusta kung höfter och bröst om hvarann
    Kariterna smögo.

Hur däjlig hon gick der, med lifstycket loss,
    Och armarne bara!
När halfkloten höjdes vid qvällssolens bloss,
    Kom dygden i fara.
När stundom de skymtade fram under kjol'n
    De spänstiga benen,
Då suckade Per, som gick bredvid i sol'n
    Och plöjde på renen.

Han led, stackars Per, af den hemliga brand,
    Som hjertan plär bränna;
Men Anna var nyckfull, och endast ibland
    Hon lät honom känna
Den himmelska fröjden af kyssar i smyg
    Och famntag med mera,
Som flickorna ge den som inte är blyg
    Men kan kurtisera.

Så gingo de båda - *han* sorgsen och öm,
    Hon eldig och fager.

Men mildt öfver ängarne göt sig en ström
Af rodnande dager.
I vester sjönk solen. Om kärlekens fröjd
Sjöng talltrasten sakta,
Och Anna i höet sig sträckte förnöjd,
Att molnen betrakta.

Men bäst som hon låg, vardt om kinden hon blek
Och skälfde af smärta.
»En orm har mig bitit i bröstet!» hon skrek
Och tryckte sitt hjerta.
Med fasa såg Per, hur en huggorm försvann
I gräset det torra,
Se'n först i den arma sin giftiga tand
Han lyckats att borra.

Den älskande Per visste alls ingen råd.
Han ref sig i håret.
Men Anna slet plötsligt ur linnet en våd
Och blottade såret.
»Om du ville suga...» hon stammade tyst,
»Det medlet lär duga...»
Vipps lade han armen omkring hennes byst
Och började suga.

Der låg han med läpparne tryckta så fast
Mot barmen den hvita!
Hans ljufliga värf vardt ej fullgjordt i hast,
Derpå kan man lita
Likt ljufvaste nektar han giftet sög opp,
Som brände förskräckligt,
Tills Anna, förlägen och blodröd, skrek: »stopp!
Nu är det tillräckligt!»

Fast stjernorna redan i rymden sig tändt,
De dröjde på ängen.
Han kunde ej skiljas från sin patient,
Den lycklige drängen.
Han såg icke himmel, han såg icke jord,
Han såg endast henne,
Och eldigt de njöto en fröjd utan ord,
De lyckliga tvenne.

Att såret vardt läkt - hvem kan tvifla derpå,
När kärlek fick råda?
På doftande bädden af blommor och strå
Studerade båda
»Naturmedicin», sådan kärleken lär,
Med lågande dyrkan,
Och följande söndag det lyste för Per

Och Anna i kyrkan.

Petter Jönssons resa till Amerika.

Och Petter Jönsson han såg i Fäderneslandet,
Att embetsmännen förstört det nordiska landet.
Då vardt han ledsen och tänkte: »jekeln anamma!
Jag tror jag kilar min väg, och det med detsamma.»

Han tog sin plunta och stoppa' matsäck i kistan,
Och af polisen hans namn vardt uppsatt på listan.
Ur venstra ögat han strök bort tåren med vanten,
Tog Gud i hågen och gaf sig ut på Atlanten.

Han ville bort till det stora landet i vester,
Der ingen kung finns och inga »kitsliga» prester;
Der man får sofva och äta fläsk och potatis
Och se'n med flottet kan smörja stöflarna gratis.

Der ingen länsman törs stöta bonden för pannan,
Och renadt bränvin kan fås för sex styfver kannan;
Der mera pengar finns än loppor i Trosa -
Dit ville Petter, och dit han styrde sin kosa.

På skeppet stod han och liksom höll sig för magen;
För ty hans själ var af mycket ångest betagen.
Det stod ej till att gå ned och lägga sig heller;
Ty stormen blåser som bara f-n, när det gäller.

Ett gudslån (om man ej räknar fårstek och limpa!)
Han ej fått i sig, och våt han var som en simpa.
Uti sitt förskinn han utgöt hela sin suckan
Och snyfta' bittert: »ack, den som vore vid luckan!»

I våta byxor han stod vid masten och lipa':
Det var så kallt så, och magen började knipa!
Då kom en sjöman, tog Petter Jönsson i nacken,
Liksom en hundvalp, och slängde ner'en på backen.

Der låg nu Petter, och vattnet sqvalpade om'en,
Och sjelf han trodde hans sista timme var kommen.
Men sjöman skratta' och ropade i hans öra:
»Hvad tusan skulle du på gelejan att göra?»

Men vädret stillna' och solen sken öfver skutan.
Då vakna' Petter och ramla' ner i kajutan.
Han tog en långsup, tog två, kröp ner under täcket,
Och på tre veckor han se'n ej syntes på däcket.

Först när i New York på redden skutan låg inne,

Kröp Petter fram, ack, men magerlagd som en pinne!
Med sorgsna blickar han mätte förskinnets stroppar
Och bad, för Guds skull, om några koleradroppar.

I Castle Garden han slog sig ned vid sin kista
Och åt och drack, att han kunnat andningen mista.
Se'n bar han kista och allt ihop till en jude,
Som sa': »Mein herr, firti thaler kan jak väl pjude.»

Men Petter Jönsson till hamnen styrde sin kosa,
Och da'n derpå reste han tillbaka till Trosa.
Och förr skall solen väl spricka sönder i kanten,
Än Petter Jönsson far ut igen på Atlanten!

Midsommarafton.

Välkommen åter, glada fest,
   Som löf och blommor pryda!
Dig älskar svensken allra mest,
   Din mening kan han tyda.
Du skakar ax och frukter ned
Ur lyckans horn, som du bär med,
   Af milda makter rågadt.
Mot jordens barn du huldrikt ler
   Och tusen glada svar du ger
På allt hvad våren frågat.

Hur hög och lummig skogen står,
   Och blommor le der under
En kör af glada fåglar slår
   I solbelysta lunder!
Neckrosor smycka å och sjö,
Från ängen går en doft af hö,
   Och kornas skällor pingla.
Ur skogen porlar källans il,
   Och rundt kring guldbefransad pil
Konvolvlarne sig ringla.

När solens strålar sneddas se'n,
   Hvad poesi kring nejden,
Hvad muntert lif! Nu börjas re'n
   Mot löf och blommor fejden.
De unga bryta hela fång
Och hasta se'n med lek och sång,
   Med löjen utan ända,
Tillbaka till den gröna äng,
   Att der kring stången ta' en sväng
Tills morgon gryr, kan hända.

När midnattssolen lågt i skyn
På mörkblå bolstrar drömmer,
Då varder flickan varm i hyn;
Ty i sin barm hon gömmer
En blick af honom, vid hvars arm.
Hon svingar nu i polskans larm,
Lycksalig och betagen.
Hon brinner - darrar - suckar - ler -
Och kyss på kyss åt den hon ger,
Som snästes häromdagen...

På Bremer Street i Chicago.

Nu kommer den vackra solen
Och leker titt ut så gladt,
Och Flora tar på sig kjolen,
Och ordnar sin sommarhatt.

I skyn är det blått och fagert;
Ty våren är kommen dit,
Men ack, det är ganska magert
Med våren på Bremer street!

Bevars, man bör inte knorra,
Men nog är den lotten bäsk:
Att tro sig gå på det torra
Och lika fullt gå i ett träsk!

I alnsdjupa böljor gungar
Den årsgamla smutsen här,
Och sopor och trasiga ungar
De idka sjöfart der.

Oppnästa barn af »das grosse
Germanische Vaterland«
Ta luftbad (pikant att åse!)
På «sejdwåken«, hand i hand.

Der raglar en irländsk käring
Med fluidum i en mugg;
Der bjuder på «fri förtäring«
En yngling med lurfvig lugg.

På pannan, i färger svenska,
Hans nordiska härkomst står.
Hans fack är «det fosterländska«,
Som folk - på buteljer får.

Tätt framför herr skandinaven
En ynkelig syn sig ter:

«Der ligger en hund begrafven» -
Jag törs inte säga mer...

Ja, «rysligt skön« i sanning,
Är våren på Bremer street -
En högst besynnerlig blandning
Af solsken och smuts och sprit!

När det mörknar.

I.

Foglarne små
Frysa, och ekorrn tar vinterrock på.
Hvar liten blomma på tufva
Lider af snufva!

Bore är döf,
Drifver med lundernas vissnade löf,
Skrattar åt blommornas klagan -
Hin måtte taga'n!

Ensam jag går,
Ensam bland gulnade buskar och snår,
Lyssnar till ensliga vågen,
Dyster i hågen.

Dagen är slut,
Skymningen breder sitt bårtäcke ut
Hemskt öfver jorden, och ljusen
Tändas i husen.

Ännu en stund
Dröjer jag dock i den härjade lund,
Ser mina välkända ställen
Skymta i qvällen.

Flora, min vän,
Icke jag känner ditt anlet igen.
Var då din strålande fägring
Endast en hägring?

Dina behag,
Voro de skapade blott för en dag?
Föddes du blott att för stunden
Tjusa i lunden.

Sorgset du ler,
Ack, jag förstår dig och frågar ej mer!
Skönhetens lott är att lysa,

Vissna, förfrysa...

När det blir vår,
Kommer du åter med grönt i ditt hår,
Sprider kring skogar och höjder
Tusende fröjder.

Flora, farväl!
Står jag här längre jag fryser ihjel.
Sof nu. När vårdagen bräcker,
Solen dig väcker!

II.

Klar är himlen och blå,
Men det blåser ju så,
Att man knappast kan stå.
Sticker näsan man ut
Utom närmaste knut,
Är det nära nog slut.

Från den brusande sjö
Ryker skummet som snö -
Stormen borde ha spö!
Hvar den skojarn far fram,
Hvirfla stickor och dam,
Det är riktigt en skam!

Öfver böljornas bryn
Tittar månen ur skyn,
Matt och dufven i hyn.
Men hur är det väl fatt,
Att han lyser så matt?...
Han är halffull i natt!

Hvad skall man ta sig till?
Ja, det vete Medill!
Man får gå hvart man vill.
Man kan »gå uppå bron
För att ta sig motion,»
Om man stark är i tron.

Upp- och nedvändt är allt,
Sjelfva månens gestalt
Har i sig något kallt,
Och han grinar, den f-n,
Som en annan bulvan -
Måtte kassingen ta'n!

Jag blir sjuk, när jag ser,
Hur försmädligt han ler

På oss jordmaskar ner.
Gå och lägg dig, min bror!
Du blir närsynt, jag tror,
Om du står der och glor.

Det skall tusan stå här,
Der är bara besvär,
När det stormar så här.
Det blir värre ännu,
Det blir yrväder... hu!
Den som hade en fru!

Ned bland bolstrar och dun
Skull' jag dyka till frun,
Som en annan harpun!
Jag skull' må som en prins
I en bagarbod... mins
Ni hvar sällheten finns?

När det stormar så här,
Blir man öm, blir man kär -
Himlen vet, hur det är!
Man vill krypa till ro
I ett värmande bo
Och på kärleken tro...

Höstvisa.

Nu är det höst.
Flora hon slår sig för suckande bröst,
Darrar af köld mellan träna,
Våt öfver knäna.

Nyss var hon glad,
Satt och band kransar af blommor och blad,
Lade sig till, i en vändning,
Urringad klädning;

Smålog mot sol'n,
Gnolade visor och lyfte på kjol'n,
Strödde kring stigar och kosor
Liljor och rosor.

Ja, det var då!
Solen var brännhet och himmelen blå.
Men så kom Bore, den besten.
Anar ni resten?

Bore, den f-n,
Andades frost öfver blommor och blan,

Hade skön Flora i minnet,
Nöp'na i skinnet.

Nöp hennes arm,
Kastade snö på den eldiga barm,
Slet hennes klädning i trasor...
Gud, hvilka fasor!

Stackare hon!
Strumpan är lungsur och söndrig är skon.
Lockarne fladdra för vinden,
Blåröd om kinden.

Flora, min van,
Har du ej tröttnat vid landtlifvet än?
Tröttnat vid islupna tufvor.
Bröstvärk och snufvor!

Var inte dum!
Flytta till staden och hyr ett par rum...
Köp paraply, var förnuftig,
Var ej så »luftig»!

Här, skall du tro,
Är det så trefligt som helst till att bo,
Bara du väl har i minnet:
»Håll dig i skinnet!»

Här ha vi gas,
Slagsmål och kyrkor, skandal och kalas,
Fullt af poliser och prester,
Barndop och fester.

Flora, kom hit!
Jag skaffar två rum och kök på kredit!
Se'n ska' vi vara tillsamman,
Bo i all gamman.

Kom, söta du!
Var inte barnslig och villrådig nu!
Ligg ej i snön och kinesa,
Ordna din resa! -

Flora är stum,
Blickar med sorg kring de ödsliga rum,
Skälfver i höstliga lunden,
Der hon är bunden.

Lägger sig tyst
Neder i snön, af en aftonvind kysst.
Drömmer med rimfrost i håren,

Stilla om våren.

Blif der du är
Älskliga barn, som min själ håller kär!
Slumra i höstliga skogen,
Ensam och trogen.

Lemna åt sta'n
Konstgjorda blommor och målade blan.
Du är för god att af flärden
Smittas i verlden.

När det blir vår,
Söker jag upp dig bland tufvor och snår.
Kysser dig vaken, du lilla -
Sof nu så stilla!

Höstrim.

När rymden mulnar,
Och skyn spår snö;
När skogen gulnar,
Och blomstren dö;
När himlens tårar
I syn' mig slå,
Och kalla kårar
längs ryggen gå:

Då måtte katten
På landet bo
Och sörpla vatten
Med gris och ko!
Då kilar tanken
Till sta'n på stund,
Och jag ger fanken
Den «gröna lund«.

Hans gröna tröja
Är urblekt nu,
Och Floras slöja
Brast midt i tu.
Hon fryser -- gördeln
Stal Bore ferm -
I brist på fördeln
Af «demiterm«.

I skogens salar
Står skuggan mörk.
Regnvattnet sqvalar

Kring gran och björk.
Hvar trast är döder,
Ell' dras med fluss
Och far till söder
Med extra skjuts.

Hvart än jag kikar,
Syns knappt ett löf,
Men vind' predikar
Tills jag blir döf.
Mot stranden sqvalpar
En bölja grå,
Och dränkta valpar
Syn's ofvanpå.

Det är dock ödsligt,
När sommarn går,
Och hösten plötsligt
För dörren står!
Han andas frossa
Kring skog och höjd.
Slå ned och krossa -
Se der hans fröjd!

När ängen glödde
I bördig prakt,
Och solljus flödde
Från trakt till trakt,
Var blomstermattan
Så varm och mjuk,
Men *nu* ... fy attan!
Gör hon mig sjuk.

När insjön blänkte
Som smält safir,
Och månen sänkte
Sitt silfverskir,
Bland gröna tufvor
Jag «*drömde frid*« -
Men nu om snufvor
Jag drömt en tid.

Jag mins, hur mången
Augustiqväll
I solnedgången
Jag satt så säll,
När trädens barder
Stämt upp igen -
Men *nu* så «varder«

Jag våt i änd'.

Från sura gärden
Och nakna trän
Jag styrer färden
Mot staden hän.
Farväl, I trähus,
Som gladt min själ,
I stall och fähus,
Farväl, farväl!

Farväl, du glada,
Du friska bäck,
Der elfvor bada
I fägring täck.
Din hviskning ljuder
Uti min själ,
Och sorgsen bjuder
Jag dig farväl.

Farväl, kalkoner
Och kycklingar,
Vid hvilkas toner
Jag spelt guitarr!
Hvad ljufligt eko
Kring min pegas,
När hönsen skreko
Och jag sjöng bas!

I kor och kalfvar,
Som der jag ser,
Med «heligt allvar«
Jag skiljs från er,
Likt kämpen Halfdans
«Min buk sig ger,«
Hvar gång jag «kalfdans«
Förtär nu mer.

En sommarmorgon.

Der ilar öfver skogssjön en kylig nordanflägt,
Som krusar lätt dess dunkelblåa vatten.
Då börja träden susa, och orren spelar käckt;
Ty han förstår, att snart är slut på natten.
Der hvilar som ett töcken kring ängens blommor än;
Det lättnar; det försvinner; så tätnar det igen
Och bäddar bolster åt de söfda blommor.

Men blodröd varder himlen, som nyss var tung och grå,

Och purpurstrimmor färga trädens stammar.
De daggbegjutna barren, de dofta ljufligt då,
Och sjelfva klippan af förtjusning flammar.
Då dansar vinden lustigt allt öfver dal och höjd,
Och alla skogens fåglar, de sjunga gällt af fröjd,
Och ängens blommor vakna upp och småle.

Ty öfver bergen stiger, i majestätisk prakt,
Den unga solen, blommornas väninna.
Se! idel guld och rosor hon strör från trakt till trakt,
Och hvar hon blickar, nattens moln försvinna.
Hon lockar sång ur fågeln, hon gifver jorden must;
Ty glädja, stärka, värma är hennes fröjd och lust;
Hon lyser onde som hon lyser gode.

Nu doftar det i skogen, nu glittrar det i skyn,
Nu varder fröjd i himlen, fröjd på jorden.
Han störes ej af dånet från släggorna i byn
Och ej af sorlet från den trefna hjorden.
Ty menskofröjd förlikas med idogheten väl:
Blott den, som redligt sträfvar, är lycklig i sin själ,
Har solsken i sitt hjerta och i sin hydda.

Men liten vallsven sitter och ser på solens ljus,
Allt medan hjorden tryggt i gräset vankar.
Han sitter tyst och stilla som i Guds faders hus,
Men i hans sinne vaknar höga tankar,
«O, kunde jag som solen gå skönt bland skyar blå
Och skapa ax på åkern och fagra blommor små -
Det vore bättre dock än stryk och snäsor!«

Hör på, du liten vallsven, han tör väl gry den stund,
Om frisk du är och sommarvarm i hjertat,
Då du kan skapa blommor i lifvets torra lund
Och sprida ljus, der lifvets mörker smärtat!
Det kan väl gry omsider, fast nu den synes arm,
En ljuflig sommarmorgon, då ur en eldad barm
Du bringar solsken öfver fosterlandet!

De röde männens klagan.

Till fädrens skuggor hän mot solnedgången
Kom låt oss ila undan lifvets nöd!
Ve oss! Vår frihet är i sorg förgången,
Och utan frihet är oss lifvet död.
Vår fröjd är flyktad, och förklingad sången,
Som förr så glad i våra hyddor ljöd.
Kom låt oss ila till de sälla landen,
Der skönt bland stjernor dväljs den store Anden!

Hur väl dock var oss på de gröna ängar,
Der bufflar lekte under trädens skygd!
Med kopparpilar på de spända strängar,
Vi drogo frie ifrån bygd till bygd.
Bröd gaf oss fältet, skogen gaf oss sängar,
Af trädens kronor var vår fristad bygd,
Och öfver män, som inga bojor kände,
Sin blåa båge himlahvalfvet spände.

Men släckt är elden på den kända hällen,
Och grumlad källan, der vi drucko nyss.
Ej gossen mer syn's klättra djerft bland fjellen,
Med lossat spjut, och efter björnar lyss'.
Ej flickan mer går glödande i qvällen
Och sjunger halfhögt om sin älsklings kyss.
Som hjorten, sårad och förföljd af pilar,
Förblödd och skrämd, vår stam mot hafvet ilar.

Den hvite kom. På våra rika slätter,
Gräshoppor lik, en lysten svärm slog ned.
Dess makt var stor. Mot krut och bajonetter
Vår båge hopplöst, men förtviflad stred.
Mot våra söner under mörka nätter,
I lågor svept, den onde Anden red,
Och innan solen sina kretslopp ändat,
Vårt land låg härjadt och förrådt och skändadt.

Man stal vår jord - *det* kallades att »bryta
En väg för bildning och för kristendom».
Eldvatten lät man bland vår ungdom flyta -
Så gjordes vilden »tänkande och from!»
Hans kraft i flärd man äflades att byta,
Hans arm blef maktlös, som hans blick blef tom.
Och nu när skuggan knapt af lif han eger,
Nu skriker man om - kristendomens seger!

I blekansigten! Vi förakta eder.
Må hämden evigt gå i edra spår!
Vi trodde blindt på edra ord och eder;
Ty löftesbrott en vildman ej förstår.
Men nu förstå vi edra »milda seder»,
Och eder vishet oss med blygsel slår.
Blodmärke bär den hvite på sin panna,
Och in i döden vi hans ätt förbanna. -

Se dagen sjunker öfver skogens toppar
Sin röda slöja aftonrodna'n dra'r.
I flodens djup sin skifva solen doppar,
Och vestanvinden öfver ängen far.
I gräset lustigt antilopen hoppar,

Ängshönan sjunger som i forna da'r.
Hur fridfullt allt! - Men hör - nu smattra skotten,
De nalkas åter lögnerna och brotten!

"Hvad helst, som sker, är bäst."

(Mel. "I Januari snö och is," o. s. v.)

Ju mera klart mitt öga ser
  Igenom regn och mist,
Dess mera jag åt veriden ler
  Och hennes arga list.
I lifvets degtråg hvart besvär
  Mig tycks en nyttig gäst,
:||: Och derför tänker jag så här,
  Att hvad som sker, är bäst :||:

Af 1ifvets surkål har jag fått
  Min rikt beskärda del.
Men strunt i det; ty - kort och godt -
  Det är mitt eget fel.
Och fast ibland jag modet mist,
  När stormen röt som bäst,
:||: Så har jag funnit dock till sist,
  Att hvad som sker, är bäst :||:

När jag har dummat mig och gått
  Uppå förbjuden mark,
Har ödet strax - af vänskap blott -
  Gett mig en vänlig spark
Samt ropat barsk: »Skomakare,
  Håll du dig till din läst!»
:||: Och jag har lydt och har fått se,
  Att hvad som sker, är bäst :||:

Jag gnor ej som en narr omkring
  I gåtors labyrint,
För jag begriper ingenting
  Af ödets dunkla fint.
Tu ting jag vet: att jag är till
  Och att jag trifs, dernäst.
:||: Fördenskull jag förklara vill,
  Att hvad som sker, är bäst :||:

En flicka mig sin kärlek svor -
  Jag trodde henne, jag -
Men med en ann' hon från mig for
  Till Tyskland bort en dag.
Jag tänkte hänga mig, men nu

Jag tror, jag dröjer mest:
:||: Hon vardt ett hår af hin till fru
Ja... hvad som sker, är bäst :||:

Jag gick i borgen för en vän
Och kuggad vardt, förstås;
Men han fick äta opp igen
En dag sin egen sås.
Han går i trasor nu, men jag
Kan få uti min väst
:||: Så mången knapp, jag vill, hvar dag -
Ja... hvad som sker, är bäst :||:

Jag mästrar ej vår Herres plan
Med knot och agg och knorr.
Jag går min väg, som jag är van,
Och tål blott ett slags »knorr».
För jag har lärt mig veta hut,
Och den bör ha arrest,
:||: Som inte orkar finna ut.
Att hvad som sker, är bäst :||:

För mig är lifvets värf en fäst,
Trots alla sorgeljud.
Och fast jag knappast tror en prest,
Tror jag dess mer på Gud.
Jag tror, att jag skall bli en gång
Der ofvan skyn en gäst.
:||: Fördenskull klingar gladt min sång,
Att hvad som sker, är bäst :||:

Vårvisa.

«Solen glimmar blank och trind,«
Himlahvalfvet blänker.
Isen går för förlig vind,
Sinutsen skyhögt stänker.
Knoppar svälla i hvart trä,
Skrattar gör båd' folk och fä,
Flickan lyfter kjol'n till knä
Och på strumpan tänker.

På hvar solig förstuqvist
Nakna ungar svärma.
Våren tackar dem för sist,
Bjuder ljus och värma.
Alla fönster öppna stå,
Dammet ryker ur hvar vrå
Ack, ty sol och himmel blå

Nu får fritt sig närma!

Se på gatan, kära bror,
Folk i långa rader!
Hvita ben, koketta skor
Och charmanta vader!
Luft och ljus i minsta hål,
Varmt ha både Per och Pål -
Nu behöfvas inga kol,
Eldar gör Gud fader.

Hunden skäller, hästen yfs,
Kråmar halsen sprättigt.
Af små dufvor luften klyfs,
Hönsen kackla glädtigt.
Tuppen, skinande och grann,
Gifter sig så fort han kan.
Tuppar tro, att *det går an* -
Säg mig, är det vettigt?

«Yankee'n» sjelf ser vårfrisk ut,
Köper nya kläder,
Spärrar upp sin tunna trut,
Ler och slukar väder.
Tysken skriker: »wunderschön!»
Paddy från den gröna ön
Sig med Maggie gläd
er.

Karl den tolftes landsman ser
Leende på mamma.
»Ska' vi gå till *läken*[*]) ner?
Ska' vi ut och glamma?»
Sagdt och gjordt. Med barnen sju
Går han ner till *läken* nu.
»Vät ej ner er!» ber hans fru,
Men - det gör det samma!

Alla sju med sju mils fart
Storma ned till stranden,
Väta både klädt och - bart,
Rulla sig i sanden.
Solen sticker, vinden blås,
Neptun krusar lätt sitt krås,
Skummet yr kring snöhvit mås,
Fisken mister anden.

Ja, vasserra, vår'n är här!
Ser ni, hur han lyser?
Gruset broddas här och der,

Liten sippa myser;
Fjäriln krånglar i sitt skal,
Knott och yrfän hålla bal,
Vintern, som vår glädje stal,
Nu i vårluft ryser.

Låt oss gå till någon park,
Låt oss runor skära,
Runor små i trädens bark,
Låt oss vara kära!
Låt oss öfver stock och sten
Springa kapp med qvicka ben,
Kuttra med *en liten en*
I all tukt och ära!

Hvem vill sitta kall och död,
Låta hjertat krympa?
Nej, friskt mod i vårens glöd!
Snart i graf vi dimpa.
Visst är konstcisternen snöd
Mot den klara bäckens flöd',
Men, min bror, *i brist på bröd*
Får man äta limpa!

Hurra, gubbar! Vår'n är här!
Hurra! Låt oss njuta'n!
Opp till väders! Undan der!
Lif ombord på skutan!
Ut på glädjens friska sjö!
Bättre är i stormen dö
Än att sitta dum och slö
Ständigt i kajutan.

Hösten kommer nog en gång,
Bleker dal och höjder.
Då är slut med sol och sång,
Slut med alla fröjder.
Derför medan än är vår,
Låt oss krossa hvarje tår!
Lifvet flyr - och hur det går,
«Får man vara nöjder.»

---

*) Svensk-amerikanska: *sjön*.

Din moders röst.

Har du på lifvets torg ej någon gång,
Der idel välljud ej omkring dig strömma,

En klang förnummit likt en fågels sång,
En böljas skvalp, ett dämpadt vattusprång
I furuskogens aningsfulla gömma?
Har du, fast härdad skarpt i flärdens lek,
Ibland ej känt dig, o, hur sällsamt vek,
Och eldas stundom ej ditt ljumma hjerta
Förunderligt af oviss fröjd och smärta?

Det är din moders röst, som klingar då,
Det hennes kärlek är, som elden tänder.
Ur hennes hjerta varma strömmar gå
Till ditt magnetiskt. Hvar hon dväljas må,
I lif och död till dig hon trofast sänder,
Till dig, sitt barn, hvad du behöfver bäst:
En kärlek, ej vid egna syften fäst,
Men ren och kysk som Vestas offerblomma,
I lust och nöd, i fröjd och sorg den samma.

Hon är din vän, hon är din bästa vän;
När andra svika, hon dock icke sviker.
Går stigen än i ljus, i mörker än,
Och faller du, och faller om igen,
Din goda ängel ej ifrån dig viker.
När vinterstormen blåser, skarp och hård,
Hon bjuder dig sin kärleks blomstergård;
När verlden hånler kallt, din moder gråter;
När verlden hjertlöst dömer, hon förlåter.

Så lyssna, lyssna till din moders röst
I nattens tystnad, som i dagens vimmel!
I lifvets vår liksom i lifvets höst,
Han väcker vemodsfullt uti ditt bröst
En återklang ifrån din barndoms himmel.
Förkväf den icke. Mins de sälla dar,
Då allt i solsken log, då barn du var,
Och inga missljud kunde dig förstämma,
Blott du förnam din moders kära stämma.

Dock - barndomstiden likt ett stjernskott for;
Mot solens glöd du sträfvar nu, den bjerta.
Men kom ihåg, att ingen än vardt stor,
Som ej med kärlek tänkte på sin mor
Och gömde hennes ord uti sitt hjerta.
«Ödmjuken er och varden såsom barn«
Ljöd mästarns bud. När dig med trollska garn
På lifvets haf sirener listigt hämma,
O, lyssna, lyssna till din moders stämma!

"Det röda spöket."

«Det röda spöket,« hur allt jemt det spökar
I svaga hjernor, hvilka dagen sky!
Hur mörksens ufvar och förtryckets hökar
För detta spöke under bäfvan fly!
«Renlärigheten«, som i mörkret stökar,
Fördömer det med argt och ilsket gny,
Och despotismen, som i purpur lyser,
När spöket nämnes, svettas kallt och ryser.

«Det röda spöket«, kungar och despoter,
För er är samvets-sjukans midnattsbild!
Han skyms ibland, men snart han kommer åter,
Fördubbladt blodig, full af hot och vild.
När makten yfs och menskligheten gråter,
Vid hvarje tår, hvar droppe hjertblod spild,
«Det röda spöket« öfver verlden sväfvar:
Då bleknar kungar, och despoten bäfvar.

«Det röda spöket«, födt i nattens sköte,
Vid tordönsblixtar, under storm och brus,
Med fröjd går fram till morgonrodna'ns möte
Och helsar gladt den unga dagens ljus.
Hur skönt, om solen fram ur molnen bröte,
Och mörkrets fångtorn sjönke ned i grus!
Hur skönt, om frihet sprängde hvarje boja
Och bragte sällhet så till slott som koja!

«Det röda spöket« - sällsamt ljuda orden!
En afgrundsande för en hvar det är.
Som älskar bålen, fjättrarne och morden;
Men, likt en ängel, stjernekrans det bär
För den, som vill se fri och lycklig jorden
Och håller menskligheten, ej sig sjelf blott, kär.
Despoten räds, men folken le och hoppas:
När »spöket» nalkas, deras frihet knoppas.

«Det röda spöket« - må förklädna'n falla,
Som ljusskyggheten har deröfver lagt!
Må frihetssånger öfver jorden skalla,
Och ljusets ängel träda fram i prakt!
Må folken vakna, må de känna alla
Förtryckets vanmakt och sin egen makt!
Må hvar tyrann bli krossad vid försöket
Att rida spärr emot «det röda spöket!«

Sång och lif.

Solsken och fröjd,
Vänliga löjen, i dal och på höjd:
De äro skatterna dina,
Nordens Kristina.

Sången är död,
Lifvas han ej af den vårfriska glöd:
Lifvas han ej af ett hjerta,
Gladt i sin smärta.

Sången är lif;
Är ej ett foster, ett dödfödt, af kif,
Som teologen bland bårar
Skoningslöst sårar.

Nu klingar glad
Lärksång i eterns förgyllande bad;
Snart gifver jorden i knippor
Vifvor och sippor.

Solsken och fröjd
Andas, när blommor på klippornas höjd
Sträfva ur stenhårda gruset
Upp emot ljust.

Mörker blir ljus,
Sorgen blir glädje, och storm byts i sus,
Liksom när vårljusen skina,
Nordens Kristina.

Helsning.

Kan en moders kärlek svalna,
Kan en *sådan* låga falla,
Som i *hennes* bröst, -
O, då kunde solen släckas,
Kunde vårens glädje bräckas,
Blefve lifvet utan tröst!

Moder, moder, Du med åren
Bragt oss, efter hösten, våren,
Lika frisk som förr!
Dina rosor gro, - men mina
Vilja nu, gunås, förtvina:
Stängd är glädjens gyllne dörr!

Varm du är, och trots de många
Pröfningar, de långa, långa,
Är du nöjd ännu!

Snön från jorden slöjan drager,
Och den glada våren tager
Första, glada priset nu!

Moder, moder, låt mig famna
Dig i andanom och hamna,
Hvila vid ditt bröst!
Fjerran är mig fosterjorden -
Ack, men ljuft från höga norden
Möter mig din kära röst!

Jesuiten.

Käre vänner, dyra kristna, kifvens icke, hvad I gör'.
Läggen ister ej på brödet, då I kunnen lägga smör.
Sen på mig. Ej för min egen, blott och bart för kyrkans skull,
Verkar jag, och fett och frodigt, fint och fagert är mitt hull.

Bråken icke om principer. Sådant er aptit förstör.
Sen på mig. Är jag ej kolugn som en gammal gärdsgårdsstör?
Men när granne slåss med granne om ett enda fattigt ägg,
Är jag framme vips och kniper hönan ifrån husets vägg.

From och ärbar, mild och foglig, öfverallt jag fram mig tar,
Stryker folk så fint om munnen, kittlar, smeker en och hvar,
Jag som barn i huset är i sköna spanskors boudoar,
Och Italiens varma döttrar hylla mig som biktefar.

Öfverallt på jorden fins jag, äfven i Amerika;
Fast man skryter med sin frihet der i landet... ha, ha, ha...
Är det *jag*, som leder valsen - bundsförvandter har jag ock:
Augustana, St. Ansgarius - något tarfliga ändock...

Filosofi.

Politiken är en fasa;
Hellre vid en treflig brasa
Sitter jag i frid.
I min lilla vrå vid »stoven«
Ger jag tusan hin och påfven,
Och jag trotsar lifvets strid!

Stormens gamar ilsket flyga,
Vilda spökgestalter smyga
Kring med blodad knif,
Bröder! Fröjd må agget kufva!
Glädjens, hoppets blåa dufva,
Fridens tolk, ger hjertat lif!

Hvarför slår en furste sönder
Icke furstar blott, men bönder,
Flitens, kraftens män?
Kan man säga det! Jo, pytt ja!
Men låt våra stop oss nytja,
Gifvom kungar den och den!

Vi ha nog af glädjens konung;
Han oss bjuder mjölk och honung,
Ger ej ättika.
Flödar stundom sötman öfver:
Om en sälta du behöfver,
Hjelper dig en rättika.

Snart le julens glada tider,
Om också, i afund, strider
Kung mot kung, och stat mot stat.
Låt oss vara glada, vänner!
Bloden het i ådran bränner,
Ingen får gå dum och lat!

Stockholm.

(Mel.: »Storm och böljor tystna re'n» o. s. v.)

Sång, tag hvita handskar på!
Sväfva till de böljor blå,
Der på bolstrar gröna
Mälarstaden sköna,
Ung och fager,
Barmen tvager
I en ström af ljuflig dager!
Som en flicka, klädd till bal,
Skalkar hon vid Ägirs sal,
Tusen blyga gracer,
Mellan tyll och gazer,
Hvita vågor,
Qväfda lågor
Röja hjertats ljufva plågor.
Ögon blå,
Blixtra af fröjd,
Pulsarne slå,
Barmen är höjd...
I den ljumma natt hon dansar.
Nöjets lena vind,
Purprar hennes kind,
Darrar i de gröna kransar;
I den stilla natt

Klingar hennes skratt,
Slösar hon med lifvets skatt.

Är detta Birgers stad? Är detta Sveas öga,
Som fordom lyste klart bland furufjellar höga?
Är detta Sverges port, ur hårda klippan bruten,
Med fädrens dyra blod i ädel strid begjuten?
Mig tycks en veklig bild af lättjan och af flärden
Från lånta ejderdun se ned i Riddarfjärden.
Jag hör ett ömkligt sorl från gatorna och torgen,
Och dårar löpa kring i gamla hjelteborgen.
Är detta Sverge? - Ja, men Sverge upp och ned;
Det näms ej Sverge mer, det heter la belle Suède.

Som en flicka klädd till bal,
Skalkar hon vid Ägirs sal.
Sidentyg och spetsar
Väfva mjuka kretsar
(O, hur sälla!)
Kring de mjälla
Liljor som i purpur svälla;
Stjernorna se ned derpå,
Berg och dalar häpna stå,
Himlens måne skiner
Blygt på - krenoliner,
Herdestunder
Njutas under
Nordanstormens vreda dunder.
»Nordens fransos»,
Lifvet förgår
Plocka dess ros,
Medan du får.
Lifvets kraft är bara fraser.
Hvad är lifvet? - Skum!
Hvad är dygden? - Dum!
Lifvets vinning är kalaser!
Tag din vän i knä,
Sjung ditt: Evoë!
Glädjens Gud din hyllning ge.»

Jag hör din olåt, flärd. Jag kan den icke stanna.
Du slukar gift med lust, men vämjs vid lifvets manna
Ett må jag spölja dock: Hvad ville du i Norden?
Du trifdes ju så väl uppå den södra jorden?
Hvad skall ditt bomullskrut bland våra hårda fjellar?
Det brinner ju så svagt mot våra stjerneqvällar!
Vi hade glädje förr, nu ha vi endast nöjen.
Och dagens fröjd förstörs af nattens bleka löjen.
Vår sammanlefnad är en blomsterprydd ruin,

Der hjertats dufvor fly för ugglors kalla grin.

Solen med sitt gyllne spö
Rör vid Mälarns dunkla sjö,
Blåa böljor blänka,
Muntra löjor stänka,
Lifvet spritter,
Fogelqvitter
Hörs bland trädens våta glitter,
Men den sköna synderskan,
Hon som hela natten brann,
Har ej tid att höra,
Ligger på sitt öra,
Trötta tärnan,
Yr i hjernan,
Snarkar under morgonstjernan.
Kindernas två
Rosor ha dött,
Ögonen blå
Skifta i rödt -
Franska färger alltihopa!
Skogens foglar se
Ned derpå och le,
Hästarne i hagen ropa;
Sländan far mot skyn,
Men i vattnets bryn.
Snarkar Stockholm, gul i syn.

Nej, Birgers stad, vak upp! Nu är ej tid att sofva.
Hör, klockan varnar dig med djupa ord och dofva!
Verldshafvets vida barm i starka vågor häfves,
Och marken der du står af jordskalf undergräfves.
Europa ser på dig. Stig upp och två ditt änne,
Knäpp fjellens gördel hop med enighetens spänne,
Tag svärdet i din hand, det svärd som Gud dig gifvit,
Och se'n du söderns bjefs från svenska skuldror rifvit
Träd upp med höfviskt skick i fjellens drottningstol
Och njut af dagens sol, du sjelf en nyfödd sol!

Förmätne.

En brottsling blygs att till de nejder lända,
Som varit vittnen till hans forna blygd.
Han mäktar ej med trotsigt sinne vända
Sitt bleka anlet mot sin fosterbygd.
I fjerran land vill han sin lefnad ända
Sin nesa dölja under glömskans skygd. -
En vanlig brottsling, ja! Ej en med krona!

En slik för hög är att sitt brott försona.

En slik för hög är att den ånger fatta,
Den ödmjukhet, som af en «sämre« kräfs.
Förakt och straff hans vilda mod ej matta,
Af himlens vrede ej hans högmod qväfs.
Drag fram hans brott: af falska ord och glatta
Till hans försvar en brokig väfnad väfs!
Drif honom bort: helt plötsligt upp han dyker,
Med skrymtfull min, och dig om munnen stryker.

En ringa tidrymd från den stund är fluten,
Då, följd af hat Louis Napoleon
Blef af sitt land, som han förrådt, förskjuten,
Rättvisa kräfd för hvad han bröt en gång -
Då rätt blef skipad, jernhård boja bruten,
Om marseljesen folkets fria sång -
En ringa tidrymd!... Blindhet utan like!
Nu vill Napoleon ha igen sitt rike.

Han som sin krona med en våldsbragd vunnit,
Som skyddat henne med ett lif af svek;
Han, för hvars skuld så mycket blod ha runnit,
Så mången kind af sorgen färgats blek;
Han, vid hvars hand vanärans höjdpunkt hunnit
Det land som förr för inga stormar vek:
Han kommer nu med smeksam röst och säger:
»I mig en fader, arma land, du äger!«...

Höj upp ditt hufvud! Bjud din blixt slå neder
Den fräcke skändarn som djerfs håna dig,
Du arma land, sen först han stal din heder
Och drog dig in på en försåtlig stig!
Din heder? Nej, hvartän hans bana leder,
Den själ han ej, den är ovanskelig!
Höj upp ditt hufvud! Bjud en blixt slå neder
Den krönte skrymtarn och hans falska eder!

Men du förmätne! Brinner än en gnista
Uti din barm af samvete och vett,
Hör upp att spela, ända i det sista,
Den lömska roll som vi så länge sett!
Den stund skall slå, då lifvets villor brista,
Då stoft och höghet, guld och mull bli ett!
Hör upp att gyckla! Sök ej Galliens krona!
Men gack i frid att dina brott försona.

Garibaldi i grafkoret.

Nu flyga stormens fåglar allt öfver verlden,
Och blodig fradga skummar kring dem på färden.
I digra massor kolsvarta moln sig hopa.
En ljungeld hotar minorna i Europa.

I mörker famla folken, af sorg betryckta.
Är deras fyrbåk släckt, deras fötters lykta?
Hvar år den starke anden, som hoppet närde?
Som skänkte allt, men som ingenting begärde?

Hvar är den djerfve, han, som med eld i hågen
Bjöd stormen trots och den midnattssvarta vågen?
Som likt en fyrbåk stod på sin klippa trogen?
Som bidde lugnt sin tid, tills hans frukt var mogen?

Hvar är den röde mannen med bruna kinden
Och fjäderbusken svajande stolt för vinden?
Som trifdes bland de små, men ibland de store
Såg ut, som, af stenar han skapad vore?

Hvar är han frihetshjelten, som stred för alla,
Men kunde ej en jordlapp sin egen kalla?
Som bräckte våldets bålverk och sprängde bojor,
Dem fanatismen smidt så kring slott som kojor.

Hvar är han? Stormen piskar Capreras kuster.
I fjerran skymtar skenet från fiskarns ljuster.
Ur sönderslitna skyar en stjerna lyser.
Ur klostercell'n hörs munkasång - hu! du ryser.

Hvar är han? Är den starke ifrån oss tagen?
Träd in. Var modig. Se sarkofagen.
Du ser de ädla dragen, den fria pannan.
Här hvilar Garibaldi och ingen annan.

Du ryser icke mera. Det är, som kände
Ur hjertats tysta djup du en tår, som brände,
Ur själens djup en suck, hvilken sade sakta:
«Som han ej någon kunde vår frihet akta.«

I söder och i norr med sin röda fana
Framåt han flög på frihetens törnebana;
Då grodde röda rosor, med hjertblod vätta,
Men romaren vardt fri, under bördor lätta.

Nu ligger hjelten slagen, och folken klaga:
Hvem skall eliasmanteln, den fallna, taga?
Hvem föra vara runor? Med svärd och penna
Bekämpa dem, som själar å båle bränna?

En suck går genom rymden. Så stor som ringa

Sin sorg, sin saknad ännu kan ej betvinga.
Nattsvarta drömmar sänker sig mången skald i,
Då han ännu skall sjunga om Garibaldi.

Hör, klostersången ljuder. I vester ljuder
En högre sång likväl, som all jorden bjuder:
«Han är ej död; han sofver; hans ljusa bana
Skall löpa fort i skygd af vår stjernefana«.

Anton af Vasaborg.

Af dårar och kräk beläten
Man reser på våra torg,
Men obekant och förgäten
Är Anton af Vasaborg.

En klingande sång åt minnet
Af Vasarnes ädle son,
Som häfdade svenska sinnet
När fången han låg vid Don!

I honom sin flamma släckte
Den döende Vasa-ätt,
I honom ett vekligt slägte
Såg mannen af kraft och rätt.

Hur stod honom icke blodet,
Af åtrå, i manlig brand,
Att qväsa hos ryssen modet
I slaget vid Willmansstrand!

För stolt att försigtig vara,
För djerf att betänktsamt gå,
Han rusade framåt bara
Med vrede i ögon blå.

När striden var se'n förgången
(Den strid, som gaf Sverge sorg),
Då fördes till Ryssland fången
Gref Anton af Vasaborg.

Då flammade vildt hans öga,
Då knöt sig i harm hans hand
Han blickade mot det höga
Och bad för sitt fosterland.

När ryssarnes hat sig röjde
I hånfulla ord ibland,
Ett trotsigt «hurrah« han höjde -
«Hurrah för mitt fädernesland!«

I nesliga band han fördes
Till innersta Rysslands berg,
Men aldrig en klagan hördes,
Och aldrig han skiftade färg.

För honom af skam var höjden
Att vara som ryssen träl,
För honom var högsta fröjden
Att tala om Sverge väl.

Han hade sitt svenska sinne,
När fången han låg vid Don -
Hurrah! för den tappres minne,
För Vasarnes ädle son!

Leon Gambetta.

Förtvifladt, förrådt, bedraget
Det arma Frankrike låg,
Likt skeppet som sönderslaget
Drifs redlöst för vind och våg.

De grånade styrmän visste
Ej hjelp eller räddning mer.
Besinning och kraft de miste,
Och allt bröts af stormen ner.

Då steg der med eld i hågen
En mannagod yngling opp.
Han djerfdes att trotsa vågen
Till honom stod landets hopp.

Hur skarpt likt en «molnets broder«,
Han späjade ovän ut!
Han grep om det bräckta roder,
Och skeppet tvangs fram till slut.

Hvad mer, om i mulna stunder
Han stötte på grund ibland? -
Sitt skepp lät han ej gå under,
Förr styrde han rätt på land.

Han kallades «oförvägen«,
Vanvetting och sådant mer.
Ack, han var för varm och trägen,
I slöhetens män, för er!

Man sagt, att han mycket brutit -
Ej bröt han med uppsåt då.
Sitt hjertblod med fröjd han gjutit,

Om Frankrike räddats sa.

Hans brott skall historien döma
När lugnt är passionens haf.
Oss tillhör att ej förglömma
Hvad ädelt och stort han gaf!

Ty lika så visst som skriken
Mot honom försvinna snart,
Så visst är att republiken
Med honom fick lif och fart!

Så blygens förkrympta själar,
Att ösa er galla så!
En mask som i jorden krälar,
Kan aldrig en örn förstå.

Men I som ej rökverk brännen
För kronor och allt det der
Men djupt i ert hjerta kännen,
Hvad frihet med ära är:

För er har jag sjungit detta,
Ty eder förstår min själ.
Hurrah! för Leon Gambetta
Och för republikens väl.

På Mälaren.

Bakom en mörkblå himmels gardiner
Sommarsol skiner,
Ung och varm.
Löjorna hoppa
Måsarne doppa
Näbben och nappa
Snöhvit barm.
Mellan stenarne en «rospigg» stretar,
Vid sin pumpstock skepparen arbetar,
Längst i förn en käring står och metar ...
Klingeli klingeli klingeli klang!

Käraste Anna sätt dig i stäfven,
Ser du i säven
Gäddans språng?
Morgonen randas
Vinden knappt andas
Årslag blandas
Med vår sång.
Ack! uti naturens varma sköte

Stämma kärleken och glädjen möte —
Anna, se nu dyker gummans flöte ...
Klingeli etc.

Ser du den hvita, brusande fåran?
Hvila på åran,
Ångaren röjs!
Gnistorna ljunga
Nu få vi gunga
Se hur den tunga
Skofveln höjs!
O, så roligt, skummet yr i solen,
Jullen hoppar — Anna akta kjolen —
Charon tutar! Æol drar fiolen ...
Klingeli etc.

Se lilla holmen midterst i fjorden,
Ställa vi färden
Dit kanske?
Eller kanhända
Stäfven vi vända
Hem mot de kända
Vikarne? —
«Nej till holmen!« Morgonsolen stiger,
Het och mattad all naturen tiger,
Phæbus sjelf till hvila jorden viger ...
Klingeli etc.

Grönskande ängder ljufligt oss locka,
Skola vi plocka
Smultron du?
Hit vill jag fara,
Här vill jag vara,
Hade jag bara
Dig till fru!
Anna, ack! ... Nej, tyst min mun! Sjön suger.
Ah, din skalk, ifall din min ej ljuger,
Fins för mig i *korgen* det som duger ...
Klingeli etc.

En riksdagsmans vårbetraktelser.

Hvad lider tiden? Kan man se,
Snart har vi ju den femtonde!
Då säger Sundberg amen - allt väl!
Och jag får suga ramen - ni förstår mig väl.

Här har jag legat och mått väl

Och pysslat om båd' kropp och själ
Och varit stadd vid kassa - etc.
Nu är det slut med stassa - etc.

Ett ljufligt kall i alla fall
Vårt svenska riksdagsmannakall!
Ty kammarn nu för tiden - etc.
Är lagom venstervriden - etc.

Hvad vi ha' gjort vet inte jag:
»Historien dömer oss en dag,»
Det har jag läst i bladet - etc.
Ett snille den som sad'et - etc.

När man «begrundat ställningen«
Så gick man ut på «luft« igen
På källrar och kaféer - etc.
Man hemtade idéer - etc.

Af oss rättvisa har beredts
Att qvinnans rätta verkningskrets -
Ja, fråga lilla Fiken - etc.
Hon känner politiken - etc.

Vid «tabbeldån« hos Berns hvar dag
Vi granskat Sverges bränvins-slag.
Hos Blanch vid gasens lågor - etc.
Vi pröfvat «dagens frågor« - etc.

Konstsinne, sägs det, sakna vi,
Och dito smak för poesi.
I Odeon, likvisst, ha - etc.
Vi varit jemt de sista - etc.

Och nu när glädjen nått sin höjd,
Och våren bjuder oss sin fröjd,
Nu bjuder ödet annat - etc
Det är ju rent förbannadt - etc.

Hå hå, ja ja! Det kostar på
Från kronans kaka nu att gå
Till sill och till potatis - etc.
Se'n bon man lefvat gratis - etc.

Nu gäller det att prata bra
Om allt hvad stort vi verkat ha,
Ty slikt är ljuft att höra - etc.
I kommitenters öra - etc.

Farväl du glada Mälarstad!
Till landet drager jag åstad,

Att på folkmöten tala - etc.
Liksom de liberala - etc.

Ett bättre sätt ej finnas kan
Att blifva stor som riksdagsman:
Ur bladet fraser snatta - etc.
Och hålla sig från skratta - etc.

I Januari nästa år,
Om helsan jag behålla får,
I andra kammarn åter - etc.
Min röst jag höra låter - etc.

Då skall jag... tyst, mitt blyga hopp!
Nu kilar jag i plenum opp.
Bort skall indelningsverket - allt väl!
Om fan ej rider märket - ni förstår mig väl?

Filosofen i det gröna.

Jag har en «filosof« till vän,
En skarpare ej funnits än:
Uti sin hjernas mortel vill
Han krossa allt och lite' till!

Han följde mig en morgonstund
Till grönskande och solig lund,
Der vinden lekte, lärkan slog,
Och hvita björken stilla log.

Det var en härlig vårens dag.
En af det äkta, svenska slag,
Då himmelen och jorden stå
Med nya högtidskläder på

Då hjertat vidgar sig af fröjd
Och tackar Gud i himlens höjd,
Som midt i nordens snö och is
Har gifvit oss ett paradis.

Min vän i mossan slog sig ned
Och vred sin gamla «storm« på sned.
Jag trodde mig få höra sång -
Jo pytt! Nog blef min näsa lång!

Visst lät sin visa mun han opp,
Och tungan som en snurra lopp,
Han väsnades om sitt förnuft,
Jag kände som en unken luft.

Om sitt «system« han pratade,
Och annat allt han ratade;
«Ty denna jord«, så var hans tal,
«Är idel jemmer, idel qval«.

Men då slog lärkan till en drill,
Och björken kunde ej stå still,
Hon böjde sig med fint behag,
Hon smålog: «är jag sorgsen jag»?

Och vinden tog ett ystert språng,
Och det blef lif och det blef sång.
Mig tycktes att der ljöd ett rop:
«Vi äro glada allihop!«

Min vän blef tyst. «Filosofin«
Tog afsked med generad min,
Ty jorden var så glad och varm,
Ack men'skans hjerna var så arm!

Sen sjöngo vi på Eklundshof,
Af hjertans grund naturens lof,
Och vid en liten treflig bål
Dracks blommornas och trädens skål.

Men du som hela året om
Bland gamla «luntor» dväljes - kom!
Och läs med oss naturens bok,
Den gör ej men'skan till en tok!

ALLAN ROINI

En berättelse
FRÅN
HERZEGOWINA

Prisbelönt vid Kongl. Vetenskapsakad. 1886.
STOCKHOLM.

Första sången.

Innerst i Herzegowina,
I det undangömda landet,
Der oräkneliga sjoar,
Sedda blott af skogens vilddjur
Eller fåglarne i bergen,
Spegla hundraåra furor,

Aldrig än med yxhugg märkta;
Der från snöbetäckta stupor,
Trampade af vargar endast,
Vreda forssar spruta fradga,
Tills i djupet de försvinna;
Der vid fjällens sunnansidor
Ett förtryckt, men hugstort slägte
Knappa skördar drar ur jorden;
Der sin underfulla saga
Ödemarkens ande hviskar
Om en flock af män och qvinnor,
Hvilken, trött vid okets nesa,
Rest sig upp i ädel vrede,
Brutit bojor, grusat fästen,
Sänkt sitt stål i turkars hjertan,
Offrat lif och blod med glädje
Hellre än att tjena turken: -
Der, för tvänne vintrar sedan,
Bodde bonden Allan Roini
Med sin hustru, Maronika,
Sina söner, Rolf och Silva,
Samt sin späda dotter, Miriam.
Allan sjelf i tjuguåtta
Runda år föraktat turken,
Tjugufyra somrars solar
Brynt hans fagra makas kinder,
Men af deras barn det äldsta,
Pilten Rolf nyss lärt sig tala.

Allan sjelf var skön att skåda:
Eld i ögat breda skuldror,
Höghvälft bröst och grofva näfvar
Vittnande om mod och styrka.
Gälde det att möta björnen,
Rytande bland snår och klyftor,
Eller att slå ned ett vildsvin,
Som med skri bröt fram ur skogen.
Då var Allan bland de främste.
Godsint var han, glad och vänsäll,
Slapp han blott att skåda turken.
Stundom skymtade bland bergen
En turban; då drogo skuggor,
Mörka, olycksdigra skuggor,
Öfver Allan Roinis panna.
Ty hans trogna, tappra hjerta
Sved af grämelse och vrede
Vid att se Herzegowinas
Fria jord af turkar skändad,

Vid att se det gamla kära
Fosterlandet öfversvämmadt
Af föraktliga osmaner.
Men han bar sin sorg inom sig,
Smed i tysthet djerfva planer,
Dvaldes gerna högst på bergen,
Der den fria nordanvinden
Blåste molnen från hans panna,
Tände hopp och mod i hjertat.
Ofta stod han der allena,
Lät sin falkblick fara öfver
Dalarne i djupet nedom,
Der de lågo solbeglänsta
I den friska morgonglansen.
«Herre, Du som bor i höjden«,
Bad han då, «sänd eld af himlen,
Hjelp, ack, hjelp Herzegowina!«

Gälde det att mot förtryckarn,
Mot den girige osmanen,
Träda upp, på folkets vägnar,
Eller att vid paschans domstol
Klaga öfver orättvisor,
Då var Allan genast redo.
Lugn och klarsynt, dök hans tanke
Strax till hvarje spörsmåls botten.
Ingen snara snärjde honom,
Intet våld hans mod förskräckte.
Likt ett skarpt, treegadt vapen
Trängde hans förstånd, hans allvar
Och hans kraft igenom alla
Turkens väfnader af falskhet.
Derför skyddes han af turken,
Ej blott skyddes: hat och ondska
Följde honom, hvar han framgick
Bland turbanbeprydda gråskägg.
Men han log ett ömkans löje,
Styrde lugnt sin gång mot bergen,
Sökte sina bröders hyddor,
Bjöd åt dem sitt mod, sin styrka.

Mod och styrka väl behöfdes;
Nöd och fasor, förr ej sporda,
Föllo öfver fosterbygden.
Ej mot svärd och ej mot kulor
Folket ännu börjat strida,
Kampen gälde andra makter,
Lika bistra, lika grymma,
Gälde skattetryck och hunger.

Hungern, likt ett gräsligt spöke,
Smög från dörr till dörr och blekte
Röda kinder, släckte elden
Skoningslöst i måget öga.
Månget varmt och trofast hjerta
Frös till is vid andedrägten
Af det hemska hungerspöket.
Barn och qvinnor, män och gubbar
Qväfdes vid dess bistra famntag.
Jorden vägrade att gifva,
Nakna stodo åkerns tegar.
Regn och torka, om hvart annat,
Sköflade hvart ax, som fyldes.
Maskar frätte trädens frukter,
Storm och ljungeld fälde skogen,
Strida hagelskurar togo
Allt det yppersta af humlen.
Hvad af haglen lemnats orördt,
Slöks af vinningslystne turkar,
Af *jeminer*, uppbördsmänner.
Kreaturens torra jufver
Krympte hop af brist på näring.
Icke mjölk, men blodig fradga,
Flöt ur spenarne i stäfvan.
Många dogo; de som lefde
Gingo under turkens klubba;
Ty med omild hand *jeminen*
Sålde bondens gård och bohag,
Tog med våld hans sista tröja,
Ryckte barnens bröd ur munnen,
Gjorde modern fräcka anbud -
«I Muhammeds namn, profetens.«

Mycken jemmer, mycken vånda
Qvalde då Herzegowina,
Och med dubbel styrka höjdes
Allan Roinis bön mot himlen:
«Hjelp, ack, hjelp Herzegowina!«
Dagar kommo dagar gingo,
Ingen hjelp likväl förspordes.
Sommans glans begynte blekna,
Gräset vissnade på marken,
Skogens fåglar flögo sydvart,
Stormen rasade kring fälten,
Röt med makt i bergens klyftor.

Hösten bredde ut sin likduk
Öfver höjder, fält och dalar.
Dagar kommo dagar gingo,

Julens högtid stod för dörren,
Ack, men ingen hoppets stjerna
Log utöfver dessa bygder!
Tystnad rådde allestädes,
Så som hade dödens ängel
Gästat nyss i hvarje hydda.
Smög sig stundom öfver tröskeln
Någon blek och hålögd skepnad,
Med en spann att hemta vatten,
Med en knif att skära tallbark,
Såg det ut, som om en skugga
Från de födas tysta rike
Smugit fridlös öfver jorden,
Ödslig syntes hvarje stuga;
Inga barnaögon logo
Genom rutan; inga friska,
Fosterländska sånger hördes
I den klara vinterqvällen;
Inga raska qvinnohänder
Sysslade med väf och spinnrock;
Inga starka armar spändes
Under slagens tyngd och yxens.
Tomma stodo stall och fähus,

Inga får i hagen bräkte,
Hunden kröp försagd till spiseln,
Katten iddes ej att leka,
Liten gråsparf sökte fåfängt
Några spilda korn kring logen.

Vintern kom, den barske gästen,
Hvilken bringar fröjd och gamman
Åt de rike i palatsen,
Men som eger endast tårar
Ofta nog för fattigmannen.
Vintern kom med ökad jämmer
För de hungrande bland bergen.

Närmast spiseln i sin stuga
Satt bedröfvad Allan Roini,
Jemte honom Maronika,
Qvinnan med det trogna hjertat,
Men i hörnet gräto barnen
På sin bädd af torkadt björklöf
Med en björnhud bredd deröfver.
Mörk var stugan, mera mörk dock
Allan Roinis höga panna.
Äfven han begynte svigta
Under lifvets tunga börda.

Länge bar han lugnt sitt öde,
Stred för sig och för de sina
Manligen mot hungerns marter,
Halp och styrkte sina landsmän,
Gick från gård till gård i bygden,
Bud och tillitsfull och vänfast.
Länge lefde i hans hjerta
Hoppets underbara gnista.
Ack, men mörkret syntes tjockna,
Ingen hjelp och ingen räddning
Skönjdes nära eller fjerran.
Nyss från plågans läger stigen,
Der en feber fjettrat honom,
Satt han nu beklämd och maktlös,
Såg de späda barnen qväljas
Dag från dag af hungersnöden,
Såg den trogna modern sträfva
Kärleksfullt för allas bästa.
Maktlös sjeif, han såg de sina
Utan hopp i nöd försmäkta.
Detta sönderslet hans hjerta,
Maronikas runda kinder
Voro blekare än vanligt,
Och en blålätt rand kring ögat
Tydde ej på glada dagar.
Men en återglans af qvinlig
Kraft, beslutsamhet och ömhet
Spred sig öfver hennes anlet,
När hon slöt sin lilla flicka,
Slöt sin lilla sjuka Miriam
Kärleksfullt intill sitt hjerta.
Aldrig skimra solens strålar
Mera skönt, än när de brytas
Mot en grund af mörka skyar;
Aldrig är en moders kärlek
Mera ljuf, än när en fara
Lägrar sig kring hennes älskling.
Blicka då i moderns öga,
Och du ser en skymt af himlens
Omedvetna, rena klarhet...

Ljuflig syntes Maronika,
När hon slöt den lilla Miriam
Kärleksfullt intill sitt hjerta,
Smekte hennes heta kinder,
Vätte läpparne med vatten
Och begynte söfva barnet,

Nunnande en enkel vaggsång:

«Dagen lider, spiselns ved
Brinner sakteligen ned,
Bergens skuggor falla.
Men uti Gud faders hus
Jesubarnets juleljus
Skiner för oss alla.

Ute blåser vintervind;
Han vill isa barnets kind,
Han är dödens broder.
Men en moders andedrägt
Värmer som en sommarflägt -
Döden räds en moder.

Sof, mitt barn i julefrid,
Mamma sitter tätt bredvid,
Sitter här och sjunger.
Sof och glada drömmar dröm,
Under änglars vård förglöm
Fattigdom och hunger!«

Så den trogna Maronika
Söfde snart det sjuka barnet.
Men vid spiseln hennes make,
Dystert stirrande i glöden,
Rufvade på sina tankar.
Dystert lät han blicken fara
Då och då igenom rutan,
Såg de snöbetäckta bergen
Spegla aftonsolens strålar,
Såg den mörka furuskogen
Färgad af ett blodrödt skimmer.
Detta skimmer stack hans öga.
Åter lät han blicken falla
På den trogna Maronika,
På de trenne späda barnen
Utan bröd i julens stunder.
Denna anblick stack hans hjerta.
Med en suck, som bröt ur djupet
Af hans själ, den sjuke mannen
Reste sig och såg åt fönstret.
»Jag vill ut«, så föllo orden.
«Ännu fins ett skott i bössan.
Kanske Herren sig förbarmar,
Sänder i min väg en hare
Eller något svultet vildsvin«,
Sagdt. Från spiken ofvan bädden

Tog han ned sin säkra bössa,
Tryckte stum sin hustrus händer
Och gick ut att skaffa föda.

Maronikas varma blickar
Följde honom, der han långsamt
Genom snön sin bana röjde,
Tills emellan furustammar
Han försvann ur hennes åsyn.

Andra sången.

Vintersolens bleka skimmer
Göt sig stilla öfver bergen,
Sänkte mildt en mattad purpur
Öfver skogens hvita drifvor.
Tyst lag nejden. Blott i fjerran
Hördes ljudet af en klocka,
Aftonklockan, som i staden
Manade till bön och andakt.
Tankfull styrde Allan Roini
Sina steg mot ödemarken.
Efter spår i nyfödd qvällsnö
Spanade hans skarpa öga,
Och med jägarns fina hörsel
Lyddes han, vid trädens susning,
Om ej dock en tjäderhöna
Häfde upp sitt gälla läte,
Eller något hungrigt vildsvin
Månde bryta fram ur snåren.

Intet spår han likväl skönjde;
Ingen tjäder sjöng i skogen;
Intet vildsvin sprang ur snåren.
Allt var tyst. Blott vindens klagan,
Trollsk och underbar som alltid,
Stilla ljöd bland trädens grenar.
Snart begynte solen stupa;
Bergens skuggor föllo tunga;
Skum och dyster syntes skogen;
Allan Roini vände kursen,
Gick med tunga steg mot hemmet.
Tom var väskan, bössan laddad,
Ej ett skott han kunnat skjuta.

När omsider han såg röken
Från sin lilla gråa stuga
Hvirfla lätt mot aftonhimlen,
Höll han inne med sin vandring,

Stödde sig mot bössans pipa,
Såg med tårfyldt öga uppåt
Och begynte bedja Herren,
«Du, de kristnes store fader,
Vill du icke dig förbarma?
Ej om späck och hvetekakor,
Ej om feta vildsvinsstekar,
Vin och olja jag dig beder,
Blott om bröd åt mina kära.
Gif mig bröd! Du vet, att barnen
Och min trogna Maronika
Lida hårdt af hungersnöden.
Gif oss bröd, Du himlens Herre!
Vattnet tryter ej i källan,
Bränsle finnes nog i skogen,
Björn- och räfskinn har jag flera,
Att de små mot kölden skydda.
Ack, men dagligt bröd jag har ej!
Barnen svälta. Kan Du, Herre,
Låta dem i nöd gå under,
Då det står likväl i Boken,
Att en hvar, som dig åkallar
I sin nöd, den vill Du hjelpa?«

Så han bad; och mindre hopplös
Återtog han sen sin vandring.
Natten kom, men öfver skogen
Höjde sig den blanka månen,
Spridande ett blåhvitt skimmer
Kring den vinterstilla nejden.
Långsamt styrde Allan Roini
Öfver drifvorna sin kosa,
Då han plötsligen vid skenet
Af den hvita snön på bergen,
Blandadt nu med månens strålar,
Varsnade en gubbes skepnad,
Såg en gubbe på sin mula
Sträfva varsamt nedåt stigen,
Som ifrån den stora vägen
Ledde till hans egen stuga.
«Om min blick mig ej bedrager«,
Tänkte Allan, «är det Miko,
Gamle rike judekrämarn,
Som på sjelfva högtidsqvällen
Drager bygden kring i kölden,
För att sälja sina varor.
Klen kommers lär gubben göra
Dock i qväll hos Allan Roini.»

Nu gaf Allan fart åt stegen.
«Stanna, gubbe!« ljöd hans stämma;
«Vänd din mula, gamle Miko,
Rid till staden! Guld och silfver
Finnas ej hos Allan Roini,
Endast tomma kärl och grytor.
Här kan ingen handel göras.«
Knappt fick gubben syn på Allan,
Förr'n han hejdade sin mula,
Väntande den andres framkomst.
Snart var Allan Roini framme.
Då, med utsträckt hand och hjertlig
Glädje så i blick som stämma,
Sade gubben: «Allan Roini,
Helsad vare du och dina!
Se, jag kommer till din stuga,
Bär ett budskap från en konung,
Starkare än alla paschor.
Denna korg och denna låda
Sändes dig på juleqvällen
Som en skänk i hårda tider,
Som en vink att ej förtvifla,
Som en pant på hållbarheten
Af de löften, Gud dig gifvit.
Fråga ej, men tag med glädje,
Hvad med glädje nu då bjudes.«
Så han lyfte ned från sadeln
Mödosamt en korg, en låda,
Bägge väl med varor fylda,
Räckte dem åt Allan Roini.
Häpen, undrande och rådvill
Allan Roini såg på Miko,
Såg på godset, men den gamle
Smålog lugnt och vände mulan
Uppåt stigen, fåfängt ombedd
Att i Allans stuga gästa.
Denne sporde: »Är jag vaken,
Eller gäckas jag af drömmar?«
Gubben svarte: «Juden glömmer
Ej den kristnes vänskap, Allan.
Mins du icke judeflickan,
Som en gång du halp ur nöden,
När af turkar hon förföljdes?
Jag är denna flickas fader.
Hård och sniken man mig kallar
Men, vid Abra'ms Gud och Isaaks,
Kunde jag en vän förgäta,
Som min enda dotter räddat

Undan lystna turkars fräckhet,
Då förtjente jag att spisas
All min tid med paschans fångbröd!
Tag min skänk, och måtte Herren
Nådigt låta solen lysa
Öfver dig och dina kära!
Nu farväl!« Med vänlig helsning
Red den gamle hän mot staden;
Snart försvann hans gråa kappa
Bakom bergens mörka väggar,
Men på stigen dröjde Allan,
Häpen undrande och rådvill.
Plötsligt hof han upp sin stämma,
Ropande, vid bergens genljud:
»Maronika, Maronika!
Kom! Kom genast! Rolf och Silva,
Bären hit er syster Miriam!
Läggen mera ved på spiseln!
Fejen stugan! Jul är inne!
Nu är glädjens timme kommen!«
Maronika spratt ur sömnen,
Der hon satt vid falna glöden,
Drömmande sin kärleks drömmar;
Lätt som hinden ut ur stugan
Sprang hon nu vid Allans anrop.
Snart hon stod vid mannens sida,
Blickade med glad förundran
Än på korgen, än på lådan,
Sporde Allan med sitt öga,
Hvad väl detta månde vara.
Stum han pekade mot höjden.
«Är det vårt?« hon sporde åter.
Svaret var ett kraftigt famntag,
Följdt af kärleksvarma kyssar.
Nu med friska krafter båda
Buro gåfvan in i stugan,
Der i bädden barnen sofvo.
Allan lade ved på spiseln,
Redde till en julebrasa,
Medan Maronika muntert
Sopade det röda golfvet,
Sköljde alla kärl och grytor,
Glad och tacksam i sitt hjerta.
Friskt begynte veden spraka,
Lågan spred sin glans kring stugan,
Och vid faderns glada anrop
Barnen vaknade, de späda,
Hvilka ej på tvänne dagar

Smakat bröd och nu med lystnad
Trängdes kring den fylda korgen,
Kring den än ej brutna lådan.
«Moder«, grät den lilla Miriam,
«Jag är hungrig!«
Rolf och Silva
Gräto ej, men sågo tyste
Än på fadern, än på modern.
Modern slöt dem till sitt hjerta.
Men med hammare och mejsel
Fadern öppnade försigtigt
Lådan först och sedan korgen,
Medan han med fröjd förtalde
Om den heliga Guds moder
Som i qväll sändt ut en ängel
Till de hungriga små barnen,
Rolf och Silva, liten Miriam -
Om det kära Jesusbarnet,
Som sändt ut sin gode ängel,
För att bringa barnen gåfvor,
Rika, underbara gåfvor,
Att på julens qvall de alla
Måtte dock sin hunger stilla
Och vid brasans trefna låga
Skåda bordet fullt af rätter,
Känna sina hjertan varmda
Och förgäta hungerns marter. -
Så med blida ord och later
Fyllde han, af hustrun hulpen,
Bordet upp med kostlig föda:
Tvänne stycken rökadt fårkött,
Ett mått vin, en kruka honung,
Röda äpplen, torra plommon,
Hvetemjöl och mera sådant,
Som en hungrig mage mättar.

Har du sett, hur sommarljuset
Bryter stundom fram ur molnen,
Våta än af regn och dimma?
Mörk är rymden, himlahvalfvet
Då och då af strimmor färgas,
Matta, rosenröda strimmor,
Liksom kämpande mot mörkret,
Tills så småningom en stråle
Efter annan vinner seger.
Töcknen skingras, sönderdelas,
Rymden klarnar, regnets droppar
Sugas upp i ljuflig värme,

Vinden vaknar, ljus och klarhet
Svämmar öfver himlahvalfvet,
Och i präktig glans den höga,
Underbara solens eldklot
Flammar oinskränkt på fästet. -
Så de trenne barnens blickar,
Mörka nyss och tårefulla,
Lystes upp af glädjens solsken,
Klarnade och logo åter,
När de skönjde Mikos gåfvor,
Tills omsider alla tårar
Byts i löjen, hvarje smärta
I ett obetvingligt jubel.
«Ära vare Gud i höjden,
Frid på jorden, menniskorna
En god vilje!« stod att läsa
I den glada kretsens ögon
När de satte sig vid bordet,
Läto födan väl sig smaka
Och förglömde alla sorger
Under harmlös juleglädje.
Efter slutad måltid Allan
Stämde upp en julsång, diktad
Bland Herzegowinas klippor,
Sjöng med fröjd: »*Christos rodilsa*»...

Plötsligt knarrar snön vid hästtraf,
Dåna starka slag på dörren,
Gjuter sig en fasans blekhet
Öfver Maronikas kinder,
Springer Allan upp på golfvet.
Än ett slag och dörren spränges;
Öfver snöig tröskel träder
Den förskräcklige *jeminen*
Alvazador, uppbördsmannen,
Prålande i turkisk hofdrägt.
«Ha, din hund!« med djefvulskt löje
Ropar han: «du kan ej gälda
Dina skatter, som du säger,
Men i löndom kan du fråssa,
Dricka vin och äta honung.
Vid profetens skägg! ditt bord är
Lika väl försedt som paschans.« -
Ödmjukt svarar Allan Roini:
»Store herre, hvad du skådar,
Är en gåfva, skänkt till julen.
Se'n vi svultit hela hösten,
Unna oss i qväll att äta«. -

«Nej, din hund, du far med lögner,
Ljuger nu, som förr du ljugit.
Nu likväl är måttet rågadt.
Du och dina trosförvandter,
Alla dessa kristna hundar,
Skall jag - så är paschans vilja -
Utan prat till lydnad tvinga.
Denna gård är nu förverkad,
Säljes på auktion till nyår.
Du och dessa tiggarungar,
Jemte qvinnan der, mig följa
Ögonblickligen till staden,
Att i häktets värsta håla
Lida straff för eder tredskhet.«
Ödmjukt svarar Allan Roini:
«Var barmhertig, store herre!
Tag vår julfröjd - tag allt samman -
Ack, men unna oss att lefva
Ostördt i vår lilla stuga.
Som en hund vill jag dig tjena,
Utan lön och utan städsel,
Blott du icke i din vrede
Kastar oss i fängselhålan!«
Allans stämma skalf, och blickea
Lyste med ett farligt skimmer.
Men med tårar i sitt öga
Bad den fagra Maronika:
«Var barmhertig, store herre!«
Likaledes båda barnen.

Så, som när en hungrig blodhund
Vädrar byte, Alvazadors
Lömska blick begynte glöda,
När han såg den unga modern,
Dubbelt skön i sina tårar, -
När han såg den blåa glansen
Djupt i Maronikas ögon, -
Såg den unga barmen häfvas
Vid förtviflans tunga suckar.
«Kanske«, sade han helt tankfull,
«Kanske paschan sig förbarmar,
Låter dig behålla gården,
Mot att sjelf han får din hustru
För sitt harem«...
    Orden qväfdes;
Ty för Allans knutna näfve
Alvazador stalp till golfvet;
Blodet forsade ur munnen;

Än en suck, och lifvet flydde.
Fruktansvärd stod Allan Roini,
Lugn och blek som hämdens ängel,
Men med lågor i sitt öga.
Hårdt sin makas hand han tryckte,
Kysste sakta hennes läppar.
«Nu är stormen lös,« han sade,
«Nu är hämdens timme slagen,
Länge stum jag orätt lidit,
Nu, vid Gud skall våldet straffas.
Härjad är vår julfröjd, hustru,
Glöden kallnar snart på härden.
Frosten tätnar öfver rutan.
Allan Roinis gråa stuga
Bäddas nu i hvita drifvor.
Hör du stormen, hur han rasar?
Ut i stormen! Ut mot döden!
Nu är hämdens timme kommen.
Må mig Gud så visst förlåta,
Som jag tror min sak är rättvis.«
Sagdt. I mjuka, varma björnskinn
Svepte han de trenne barnen,
Likaledes Maronika,
Satte dem uppå en kälke,
Varmt med torkadt björklöf bäddad,
Fylde så sin läderrensel
Brådskande med födoämnen,
Hängde bössan öfver axeln
Och beredde sig till affärd.
Stormen röt, och snön i hvirflar
Yrde argt kring Allan Roini,
Der han sköt sin kälke uppåt
Väl bekanta, öde stigen.
När han hunnit höjden, såg han
Än en gång i dalen neder,
Drog en suck och sade stilla:
«O farväl, min barndoms hydda,
Der jag jublat, der jag lidit!
O farväl, min faders boning,
Aldrig mer jag ser dig åter!«

Nu gick stigen åter nedåt,
Genom skogar, öfver slätter
Flydde de i vinternatten,
Friskt framåt i snö och yra!
Gråten icke, barn, er fader
Bringar eder lif och frihet!
Bakom eder lurar döden,

Bakom eder lurar turken.
Nästa morgon skola bergen
Återljuda af de fries
Segerskri mot trälars herre.
Våld skall hämnas, blod skall flyta,
Friskt framåt! I morgon tida
Börjas kampen för er frihet!...

Men med Miriam vid sitt hjerta
Satt den trogna Maronika,
Lyssnande till stormens brusning
I den kalla julenatten,
«Heliga Guds moder«, bad hon,
«Värdes nådigt oss beskydda!
Icke räds jag nattens faror.
Icke ödemarkens vilddjur,
Endast turkens vildhet räds jag.
Heliga Maria, blända
Fiendernas grymma ögon,
Att de våra spår ej finna!
Törst och hunger, storm och kyla,
Allt vi lida gladt och gerna,
Blott vi icke nås af turken.«

Högre, högre dånar stormen,
Trädens frusna kronor braka,
Vargar tjuta hemskt i natten,
Men med kraft sin snabba kälke
Allan skjuter nedåt bygden.

Tredje sången.

Färden genom ödemarken
Ledde icke öfver rosor.
Brant och isbelagd var stigen,
Smög sig än längs efter bråddjup,
Än i djupa dalar neder.
Säker fot och säkert öga
Kräfdes väl vid sådan vandring
Allan Roini egde båda,
Kunde ej likväl betvinga
Vinternattens alla fasor.
Stormens vingar slogo bistert
Mot de späda barnens kinder,
Kylde deras fina lemmar,
Hvälfde stundom täta snömoln
Vidt och bredt kring öppen släde.
Rimfrost flög från trädens grenar,

Hvassa qvistar, snår och buskar
Refvo sönder slädens björnskinn.
Skogens vilddjur blängde ilsket,
Skreko vildt af köld och hunger,
När de menniskor förnummo.
Ingen stjerna log på fästet,
Intet norrsken lyste nejden,
Julens natt var mörk och ödslig,
Men framåt gick Allan Roini,
Lyst af branden i sitt sinne,
Hämdens brand, som släcks i blod blott.

Sent omsider grydde dagen.
Stark och vaksam fram han trängde
Nu igenom ödemarken.
Talte lugna ord och milda
Till sin trogna Maronika,
Qvinnan med den varma blicken.

När de små begynte gråta
Tog han dem på starka armar,
Bar dem, en och en i sänder,
Medan modern satt i släden,
Vårdande de båda andra
Hennes mod och hennes styrka
Sveko icke mer än faderns.
Ej en suck och ej en klagan
Bröt utöfver hennes läppar.
Lugn och stark uti sin kärlek,
Följde hon förutan tvekan,
Hvart det bar, sin man och herre.
Ofta såg hon upp till honom,
Såg och smålog varmt och stilla,
Så, som om hon velat säga:
»Mörker, solljus, smärta, glädje,
Allt är lika vid din sida.»
Barnen slöt hon till sitt hjerta,
Värmde dem, när kölden qvalde,
Kysste dem, när stormen blåste,
Log mot dem när frosten yrde,
Sjöng för dem, när vilddjur röto,
Sökte bär åt dem i skogen,
Huld och älskande och trofast.
Allan Roini såg sin maka,
Såg och sade i sitt hjerta:
»Ve och trefaldt ve den fräcke!
Ve den nedrige osmanen,
Som min blomma velat stjäla,
Röfva bort min ädla perla,

Stjernan i min lefnads mörker,
Hon, som strålar mera klart än
Alla himlahvalfvets stjernor
Skulle sådant brott ej straffas,
Då, vid Gud, då vore bättre,
Att Herzegowina sjönke,
Utan nåd, af Gud förbannadt,
Djupast ned i underjorden!»

Efter tjugo timmars vandring
Syntes Montenegros höjder
Dunkelt skymta fram i fjerran,
Mellan dem, det visste Allan,
Hade turken intet välde.
Der, vid Undas högsta forsar,
Bodde Maronikas broder,
Stengetsjägarn Sasa Jefro.
Bättre hem än Sasas hydda,
Bättre värn än Sasas bössa
Kunde icke Maronika
Och de trenne barnen finna.
Fyra mil ännu dem skilde
Från den raske broderns bostad
Redan skymde vinterqvällen,
Redan Allan Roinis krafter
Började att gifva vika,
Slädens fart begynte saktas,
Barnen gräto högt, och modern
Sökte dem förgäfves stilla.

Men i dalen nedom höjden,
Der de sutto på sin kälke,
Dref en forman sina hästar
Muntert inåt Montenegro,
Honom skönjde sent omsider
Allan Roinis skarpa öga.
Strax gaf Allan upp ett anskri,
Styrde kälken utför branten,
Han, den andre, som med glädje
Bjöd den trogna Maronika
Samt de trenne späda barnen
Sitta upp uti sin släde.
Kälken gömdes i ett grannsnår.
Allan stälde sig på meden,
Och i hurtigt traf begynte
Bondens hästar trampa stigen.
Re'n vid midnatt Allan Roini
Nådde Sasa Jefros hydda.
Liten var ej dennes undran,

När vid spiselns röda låga,
Allan Roinis smärta skepnad,
Maronikas blåa ögon
Samt de trenne barnens anlet'
Tedde sig i nattens dunkel.
Inga frågor dock han gjorde,
Bjöd dem lugnt sin brodershelsning,
Satte mat och dryck på bordet,
Bredde rena, hvita lakan
Öfver halmens friska lager,
Rikt vid spiselmuren bäddadt.
Se'n de komne hungern stillat,
Släckt sin törst med forsens vatten,
Gingo mor och barn till hvila,
Trötta efter färdens mödor.
Men den raske Allan Roini
Tände lugnt sin ekepipa,
Lyfte stolen närmre elden,
Tog sin frändes hand och sade:
»Gode Sasa, arm och hemlös,
Jagad bort från egen stuga,
Kommer jag till dig i natten.
Ej för mig, men för de mina,
Beder jag om värn och bistånd.
Turken, hvilken Gud fördöme,
Vill min fagra blomma stjäla,
Röfva bort min ädla perla,
Stjernan i min lefnads mörker,
Hon, som strålar mera klart än
Alla himlahvalfvets stjernor -
Henne vill osmanen stjäla!
Frände låt din syster stanna
Här hos dig med sina späda,
Medan jag med krut och svärdsqgg
Drifver fienden ur landet.« -
Sasa böjde tyst sitt hufvud,
Drog ett kraftigt bloss och sade:
«Här må Maronika stanna,
Här de trenne späda barnen,
Här har turken ingen talan.
Men till striden jag dig följer!
Sasa Jefros stengetsbössa
Aldrig än sitt mål förfelat
Kunde kanske göra nytta
I en dust mot dina paschor,
Kunde kanske klyfva månen
På en muselmanisk hjessa.
Frihetskampens fröjd och ära

Äfven jag vill gerna dela.« -
Rörd steg Allan upp och sade:
«Signe Gud ditt ädla hjerta!
Män behöfvas, män, som bäfva
Hvarken för en paschas vrede,
Eller en sultans kanoner.
Dock (här drog en hastig skugga
Öfver Allan Roinis panna),
Hvem skall skydda Maronika,
Hvem de trenne späda barnen?« -
«Fyra bösshåll från min stuga
Bor den gamla Arsen Stoie.
Frihetshjelten från Morenta,
Han skall skydda Maronika,
Han de trenne späda barnen!»

Knappast voro orden sagda,
Förr'n en klangfull stämma inföll
«*Gud* skall skydda Maronika,
Gud de trenne späda barnen!«
Männen vände sig med undran,
Sägo då, hur Maronika
Satt med tårar i sitt öga,
Men med glans likväl i blicken.
Det var hon, som legat vaken,
Hört de båda männcns samtal
Och till slut sin broder rättat:
«Gud skall skydda Maronika,
Gud de trenne späda barnen.«
Allan Roini tyckte varmt en
Kyss på hennes friska läppar,
Kyste tåren bort som glänste
Ljuft i hennes mörkblå öga,
Slog sin arm kring hennes midja,
Log så varmt och sade halfhögt:
Du min lefnads goda ängel,
Allt i verlden kan jag mista,
O, men aldrig Maronika!« -
Lade då den unga qvinnan
Varsamt ned på björnskinnsbädden,
Gick ett slag kring rummet, tankfull,
Rörde om bland spiselns bränder,
Rökte än en pipa - sedan
Äfven han sitt läger sökte.

Hos den gamle Arsen Stoie
Maronika fann en fristad,
Lefde der i frid och stillhet,
Sände tusen varma böner

Natt och dag till Jesu moder,
Tusen suckar för sin make,
Allan Roini, som vändt åter
Till sitt land, Herzegowina,
Full af hämdbegär och stridslust.
Der, i ödemarkens gömslor,
Lefde han med några trogne.
Fågelfri, förföljd och hatad
Af sultanens legodrängar,
Hedrad, understödd och älskad
Af sitt folk, det hårdt förtryckta.
Död åt turken! var hans valspråk
All sin kraft och all sin djerfhet
Bjöd han upp att trotsa turken.
Folkets mod, som hungersnöden
Krympt till samman, sjelftilliten,
Nästan qväfd af despotismen,
Visste han att lifva åter.
Hvar en gnista fans af smärta,
Harm och vrede mot osmanen,
Visste han att tända henne
Till en eld som grep omkring sig,
Göt förnyad kraft i gubben,
Bragte mannens blod i svallning,
Spred en varm och ädel rodnad
Öfrer qvinnans mjella kinder,
Sköt en blixt ur barnets öga...
Vida kring i landet drog han,
Halp sitt folk med ord och handling,
Stämde möten, sände budskap,
Styrkte modet hos de svage,
Närde styrkan hos de starke,
Bjöd de sorgsne ej förtvifla,
Tvang en hvar att dock betänka
Fosterlandets grymma öde,
Lärde dem att trotsa turken,
Lärde dem att skatta värdet
Af den frihet de förlorat.
Hvar hans starka stämma hördes,
Gick en bäfvan genom folket:
Hälften blygsel, hälften stridslust.
Hvar hans djerfva blick sköt blixtrar,
Tändes hjertan, värmdes själar.
Månget frö, af honom utsådt,
Grodde tyst i folkens hjerta,
Slog omsider djupa rötter,
Växte upp, bar rika frukter:
Hjeltemod och frihetskärlek

Hette dessa rika frukter.
Folkets blick begynte klarna.
Fosterlandet, halft förgätet,
Halft i glömskans natt begrafvet,
Trädde fram i glans för alla.
All dess smälek, all dess vanmakt,
Nyss med slöa blickar skådad,
Slog med blygseln nu hvart sinne,
Brände folket in i själen.
Men vid blygseln knöt sig kärlek,
Kärlek till den arma modern,
Som af egna söner svikits.
Snart igenom hela landet
Genljöd ropet: död åt turken!
Våldets frukt begynte mogna,
Skördestunden re'n var nära.

Våren kom med sol och värme.
Isen smalt. Från berget flödde
Strida strömmar nedåt bygden.
Späd och vacker, lyste grönskan
Mellan fjällens gråa väggar;
Fågelqvitter ljöd ur skogen;
Sädens brodd stack upp ur åkern;
Blomman prydde fält och ängar;
Himlens blå i vattnens spegel
Bröt sig, darrande och skiftadt.
Allt var lif och fröjd och skönhet;
Endast menniskornas blickar
Mörkt och hotfullt mätte rymden.
Bistra, blodiga gestalter
Drogo kring i spridda flockar.
Här och der en väpnad utpost
Stod på vakt i pass och klyftor,
Mellan träden blänkte sablar,
Skott och hornsignaler ljödo,
Högst på bergen brunno eldar,
Ilbud flögo, order gåfvos,
Hvarje man stod under vapen,
Barn och qvinnor stöpte kulor,
Brynte klingor, sydde bindlar,
Redde mat och dryck åt männen.
Hela landet var ett läger,
Rustadt väl mot paschans trupper.
Många mindre fejder redan
Slukat tusentals af turkar.
Blod i strömmar redan flutit.
Fruktansvärd var folkets vrede.

Död åt turken! Död åt turken!
Så ljöd vildt ett skri i landet.
Bojor brötos, fästen sprängdes,
Paschans tron begynte vackla
Från sultanen kom förstärkning
Fyra tusen janitscharer,
Jernbeklädde, vilde karlar,
Ryckte an med fältkanoner.
Nu mot folkets hufvudstyrka,
Hvilken, ledd af Allan Roini,
Bidde vid Muraworitza,
Medan andra, mindre skaror
Öfver allt bland bergen doldes.
Solen redan stod i Zenith,
Varm och lugn låg ödemarken,
Då en man till Allan Roini
Bragte bud om turkens antåg.
Allan log och såg mot höjden.

Allra främst stod Allan Roini.
Varm och lugn låg ödemarken,
Ej en vindflägt rörde träden,
Ej en fågel sjöng i skogen.
Bland Muraworitzas klippor
Turken skred framåt försigtigt,
Stolt i känslan af sin styrka,
Då med ens ett regn af kulor
Hven från alla håll och kanter
Kring de häpne muselmännen.
Hvarje klippa spydde lågor,
Hvarje buske sände kulor,
Bakom hvarje trädstam blänkte
Svärd och yxor, spjut och bössor.
«Död åt turken! Död åt turken!«
Ljöd det, som ur jordens inre
En minut - och Allan Roini,
Följd af trettonhundra bergsbor,
Sprängde fram utur en dalgång.
Nu begynte kampen rasa.
Man mot man, i hatfull brottning,
Turk och kristen spände samman.
Nåd begärdes ej och gafs ej.
Tunga föllo folkets yxor,
Tunga turkens krökta sablar.
Blodrödt lyste späda gräset,
Röken dref i tjocka skyar,
Mellan bergens branta väggar.
Rasslet af gevär och klingor

Hördes vida kring i nejden.
Trenne timmar räckte kampen,
Länge oviss, länge ojemn,
Tills omsider de förtrycktes
Vreda hjeltemod vann seger.
Aftonsolens sista stråle
Såg sultanens slagna trupper
Vildt och hejdlöst ta till flykten
Undan folkets svärd och kulor.
Hälften låg i blod på platsen
Dödad eller illa sårad,
Dyrköpt dock var folkets seger;
Månget varmt och tappert hjerta
Slog ej mer för fosterlandet,
Låg i dödens famntag kallnadt;
Mången blick, som klar och liffull,
Skådat dagens morgonrodnad,
Var i solnedgången brusten.
Mången hand, som riktat bössan.
Gladt mot fosterlandets ovän,
Nu var stel och kall och maktlös.
Mycken jämmer, mycken klagan
Mängde sig i glädjen öfver
Frihetens ech rättens seger.
Mödrar, hustrur, faderslöse
Vredo qvalfullt sina händer,
Gräto bittra sorgetårar
Vid de blodbestänkta liken,
Offren för en hjertlös vekling.
Under en af vårens björkar
Låg den tappre Allan Roini,
Sårad, äfven han, till döden.
Folkets hjelte gått till hvila;
Qvällen led. Hans värf var fullgjordt,
Se'n han stridt som ingen annan,
Ordnat, eldat, ledt de sina,
Fört dem slutligen till seger,
Låg han stilla nu, med bröstet
Genomborradt af en kula.
Kring hans bädd, i sorgsen tystnad,
Stodo några trogna vänner,
Sasa Jefro, stengetsjägarn,
Miko, krämaren, och andra.
Lugn låg hjelten. Aftonrodnan
Log, igenom trädens löfverk,
Vänligt mot hans bleka anlet;
Qvällens vindar smekte vänligt
Turkbetvingarns mörka lockar;

Djupt i skogen sjöng en talltrast
Sina ljufva skymningssånger;
Hvita dimmor smögo ljudlöst
Öfver höjder, fält och dalar!
Doft i fjerran hördes dånet
Af Muraworitzas forsar.
Tyst låg Allan. I hans öga
Röjdes sorg med glädje blandad, -
Sorg vid tanken på de kära,
Hvilka, utan skydd på jorden,
Måste nu med faror kämpa;
Men ovansklig gjädje öfver
Folkets ärorika seger.
«Öfvergif ej mina kära.«
Bad han matt, och Sasa Jefro
Tryckte stum hans hand till gensvar.
Allan log och slöt sitt öga,
Stora, glada framtidssyner
För hans inre blick sig tedde:
Fosterlandet såg han frigjordt;
Såg Herzegowinas bygder
Leende i sommarfägring;
Såg ett folk, som, starkt och oböjdt,
Plöjde fritt sin egen torfva,
Lydde fritt och gladt de lagar,
Dem det sjelf i frihet stiftat,
Sänkte blott för Gud sitt hufvud.
Log med trots åt turkens vrede;
Frid och lycka såg han hägnad,
Menskorätt och frihet tryggad,
Slafveriets nesa bytt i
Ädel sjelftillit och stolthet.
Dessa syner gladde hjelten.
Än en gång sin blick han höjde,
Bjöd, med matta ord och brutna,
Vännerna att icke stanna
Förr, än målet *helt* var vunnet,
Fosterlandet *helt* befriadt.
Detta löfte gåfva alla...
Vårens milda midnattsskymning
Bredde tyst sin dunkla slöja
Öfver fältets blod och spillror;
Millioner blida stjernor
Sågo ned på jordens jemmer;
Furuskogens tysta susning
Ljöd liksom en suck af smärta.
Jorden sof. Då rördes sakta
Allan Roinis bleka läppar.

«Maronika! Maronika!«
Var det sista ord han sade.
Rösten klang med sällsam styrka,
Och en blixt i ögat tändes.
Nästa ögonblick försvann den,
Hjelten drog en suck, och lifvet
Flydde tyst till andra rymder.
På en skroflig sten i skogen
Synes ristadt: *Allan Roini*.
Hjelten hvilar derinunder.
Vandrarn blottar tyst sitt hnfvud,
När han läser minnesskriften,
Ber till Gud, att många männer,
Sådana som Allan Roini,
Fostras må, till landets fromma.
Då kanhända hjeltens sista
Varma bön och varma önskan
Blefvo verklighet omsider...
Heder åt den tappres minne!

När den trogna Maronika
Allan Roinis bortgång sporde,
Redan känd och redan anad,
Brast en sträng i hennes hjerta,
Men en annan klang af jubel
Öfver folkets sköna seger,
Hvilken bäst af *honom* främjats.
Utan tårar, utan klagan,
Bad hon tyst till Jesu moder,
Bad om ljus i nattens mörker,
Bad om lugn i dagens stormar,
Bad om svalka för sitt hjerta.
Herren hörde Maronika
Sände ljus i nattens mörker,
Sände lugn i dagens stormar,
Sände hjertat frid och svalka.
Allan Roinis ädla maka,
Älskad som en mor af folket,
Lefver än i ödemarken,
Lefver för sin Gud, sitt minne,
Sina bara och sina landsmän.
Hennes hem, af folket grundadt,
Står i brynet af den dunge,
Der bland björkars hvita stammar
Allan Roinis grafsten skymtar.
Hvarje morgon, hvarje afton
Böjer hon sitt knä vid grafven,
Hon och barnen, hviskar varma

Böner för Herzegowina,
Att dock Herren ville bringa
Frid och frihet öfver landet,
Efter slutad bön hon pekar
Lugnt på grafven, ser på barnen,
Säger sakta till de späda:
»Han der under var er fader!»
Kärlek, stolthet, mod och stridslust
Lysa då i barnens ögon.

En docka.

Emellan Illinois- och Michigan-gatorna, med fronten åt den vackra Dearborn-gatan, reser sig en stor, oregelbunden byggnad, vars präktiga trappuppgångar, vackra pelarrader och högvälvda portiker se helt glada och luftiga ut, i synnerhet när solen väver sina gyllne strimmor över fasaden, och lätta vårskyar sväva kring tinnar och torn.

Men vik om hörnet åt Illinois-gatan, och intrycket af det glada och luftiga försvinner ögonblickligen vid åsynen af den dystra, med gallergluggar försedda tegelmur, som utgör bygnadens norra sida. Ingen solstråle spelar, täck och fridfull, kring denna mörka gafvel, inga vårskyar finnas till för de olycklige, som dväljes i Cook County's fängelse.

Gack uppför de dystra trapporna; vandra igenom de långa gångarne; lyssna till dånet af jerndörrar, som slås igen, eller rasslet af handbojor och fotblock; betrakta fångarne, som, med ömsom fräck, ömsom nedslagen uppsyn, stå vid celldörrarne eller, i spridda grupper, sitta samtalande i samlingsrummen; och ni skall känna en rysning djupt in i själen.

Till denna hemska bygnad förde mig en morgon för några år sedan intresset för en olycklig vän — hans namn och nationalitet höra icke hit — hvilken råkat i delo med rättvisans gudinna och nu inom fängelsegallren afbidade ransakning och dom. Det var ett sorgligt möte.

Efter att hafva samtalat med honom en stund och emottagit åtskilliga små uppdrag, stod jag i begrepp att aflägsna mig, då en hes röst, liksom ur jordens innandömen, kom mig att stanna och lyssna.

«Ro hit med ett stycke tuggtobak åt en fattig syndare!« ljöd det i mina öron.

Jag vände mig om och upptäckte i luckan till närmaste celldörr ett gulblekt gubbansigte, inbäddadt i silfverhvitt hår och yfvigt fladdrande skägg. De små svarta ögonen stodo hvassa som sylar, näsan krökte sig djerft under en fårad panna, och hela ansigtsuttrycket vitnade om ilsken beslutsamhet.

Mannen var en gammal *yankee* af äkta skrot och korn, ålderdomsbruten och skröplig, men seg och rastlös mer än mången yngre man. Att hans jessa grånat i laster och brott, syntes nog, men att en kraftfull ande bodde i denna tärda stofthydda, märktes också ganska väl.

«Ro hit med ett stycke tuggtobak!« Jag hade ingen sådan, men gaf honom i stället 25 cents, dem han emottog med ett grin af välbehag och ett slags grofkornig tacksägelse, hvilken, återgifven på svenska, skulle förlora hela sin vilda ursprunglighet.

Följande vecka besökte jag åter fängelset och hade då tillfälle att närmare betrakta denne veteran bland brottslingar. Jag mötte honom i en korridor, der han, jemte andra olyckskamrater, «gick och tog sig motion« —

tarflig motion i en halfannan aln bred, halfmörk gång!

Han kände genast igen mig och stannade liksom för att helsa. Lyckligtvis hade jag denna gång försett mig med tuggtobak och höll just på att fiska fram förrådet, då gubben hejdade mig med en listig blinkning och ett sträft hotande, hvilket sade så mycket som: «var inte dum nu, min gosse! Om du tar fram den kosteliga munfägnaden här, kan du väl begripa, att de der snålvargarne kasta sig öfver den, och då får jag ingenting. Nej... låtsa som det regnar... vi träffas der framme vid fönstret.«

Jag förstod gubben och följde honom, på något afstånd, fram till fönstret, der han slog sig ned på en bänk och betraktade mig med hvassa ögon. I nästa ögonblick stufvade han in en ordentlig buss — en sannskyldig Centennial-buss — och gömde derefter omsorgsfullt återstoden i stöfvelskaftet.

Derefter suckade han djupt och sneglade åt jerngallret, genom hvilket dagsljuset föll i brutna strimmor öfver hans ansigte. Ett kallt löje blixtrade för en sekund i de små listiga ögonen, och, efter att ha spottat på äkta *yankee*-manér, utbrast han med hes och otreflig stämma:

«Man dör inte af solsting i det här nästet... ha, ha, ha!...«

Han skrattade tyst och fortfor:

»Det ser, min själ, ut, som jag skulle få kika på stjernorna genom jerngaller i all min tid.»

»Hur gammal är ni?» frågade jag.

»Spörj mor min! Bortåt sjuttio år, påstå de skriftlärda... ho vet?«

«Har ni suttit inne förut?»

Han betraktade mig med ett slags arg förun- dran, valkade bussen och svarade långsamt:

»Om jag suttit inne förut? Ja, många, många gånger! Jag är som barn i huset i sådana här inrättningar. Jag skulle inte känna mig riktigt hemmastadd om jag inte allt jemt såge galler för fönsterna. Jag var en af de första nitton bussarne i Joliet ... »gamla gardet», begriper ni ... och se'n den tiden har jag varit inackorderad der litet emellan.»

Han strök undan några hvita lockar, som fallit ned öfver pannan, och mumlade:

»Låt mig se. Första gången jag var inne för häststöld ... det gör fyra år. Så satte de in mig för mordbrand i åtta år... åtta och fyra gör tolf ... sedan för falskmyntning femton år... femton och tolf gör tjugosju ... så var jag nere i Brasilien i nio år och slogs med indianerna... kom upp till norden och råkade vrida om näsan på en sheriff, så hon sprang i baklås ... det var genast fem år extra ... så kom jag ut igen och tog mig en ordentlig »tramp» nedåt Kentucky. Der fastnade jag för slagsmål och fylla ... och nu sitter jag här och väntar på att få fripass till Joliet endera da'n. Gammal kärlek rostar inte, begriper ni.»

Hans kallblodighet förbryllade mig.

»Ni kan tro, att vi hade kollifej på den tiden. Men smakade det, så kostade det. Prygel och tumskrufvar, kalldusch och slänggunga fick man så mycket man behöfde ... och litet till. Det der gjorde gossarne galna. Mörka cellerna stodo aldrig lediga. Gång på gång gåfvo vi vakten på ögonen och försökte bryta oss ut. En gång var jag med om att knacka ut hjernan på hela bevakningen och sticka fängelset i brand... fast det gick om intet.»

»Det gick om intet?» frågade jag, då han tystnade och såg ut genom fönstret.

»Ja, det gick på tok den gången, liksom alltid. Än var det det ena än det andra. Ibland gaf man oss ny bevakning,

just som allt skulle brinna af. Ibland fans det förrädare ibland oss — fördömdt! — och så vardt allt upptäckt. En gång hade vi ett rasande godt tillfälle att rensa hela fängelset... det var i Detroit... men då kom en docka emellan och förkylde allt samman.»

»En docka?»

«Ja, en docka... märkvärdigt nog... ha, ha, ha! Låt mig se... det är trettiett år sedan dess. Fängelset var nybygdt, och vaktkarlarne gröna som spenat. Vi brukade försvinna, en och en, hvarannan vecka, och bränvin och verktyg kunde vi smuggla in så mycket vi önskade. Vi voro 179 man, och den vildaste af oss var Ben Mason, en irländare, som satt inne på lifstid, som det, bevars, skulle heta, för inbrott och mord. Det var en frisk vilja. Han kunde aldrig finna sig i fängelselifvet, och ilskan gjorde honom ful och galen som den onde sjelf. De hade honom i köket som kock, men han kokade ihop en soppa åt dem, som visst inte skulle ha fallit dem på läppen, om de en gång fått smaka henne. På den tiden var det inte så godt om arbete som nu, och fångarne fingo för det mesta sitta i sina celler och sjunga psalmer... ha, ha, ha! Ben hade inte varit i fängelset en månad, förr än han kokade ihop den skarpaste soppa, jag någonsin varit med om. Den gick ut på att ställa till ett ordentligt uppror. Han sjelf skulle vara bas, förstås. Planen var att mörda bevakningen, bränna fängelset och sedan rusa ned i staden och plundra.»

»Vi voro med om tillställningen hvar eviga en. Ben gjorde en nyckel eller två, som gick till celldörrarne. Nattvakten bestod af två man, som alltid höllo sig i ena ändan. Vakten byttes om hvar natt klockan ett, men det hände ofta, att den nya vakten sinkade sig en fem eller tio minuter, och det var det vi bespetsade oss på. Ben hade gjort upp med oss, att han skulle öppna sin cell straxt före ett. Med sådana lås, som de hade på den tiden, gick det som en dans att öppna dörr'n inifrån. Han och en annan, som satt i nästa cell och kallades för »Nyckel-John», skulle rusa på de två vaktkarlarne och fösa in dem i en cell. Sedan skulle de släppa ut oss andra, så att vi kunde vara färdiga att öfverrumpla den nya vakten, slå ihjel sheriffen och tutta eld på hela härligheten».

»Det var en torsdagsnatt, som frispektaklet skulle uppföras. Ni kan vara viss om, att det vankades blod i luften, ju längre det led?»

»Just eftermiddagen innan det skulle barka löst... jag mins det som i går... och vi alla sutto med andan i halsgropen, kommo ett par fina damer med en liten flickunge för att bese fängelset. Ben Mason höll på att sopa fängelsegården. De fina damerna gingo förbi honom, och det var något i hans ansigte, fult och ilsket som det var, som måtte ha slagit an på flickan, för hon sprang bort till Ben, såg honom rätt in i ögonen och frågade helt oskyldigt: »Har inte du också en liten flicka hemma?» Nu var saken den, att Ben verkligen hade en liten flicka i Texas, och derför stack barnets fråga honom som ett spjut. Den lilla snärtan... hon kunde väl vara fem år eller så... ryckte honom i tröjan och såg så allvarsamt på honom med sina stora, blåa ögon. I ena handen höll hon en stor docka, och den räckte hon åt Ben och tyckte på sitt vis: »tag den här med dig hem till din lilla flicka!» Ben tog skräpet, och i det ögonblicket kunde ni ha petat omkull honom med ett halmstrå. Han var en vild sälle... men han hade ett hjerta och han älskade hustru och barn...»

»Well, sir, hans styrka var gången. Han gjorde helt om, och jag vill bli hängd, om jag inte såg stora tårar trilla utför kinderna på'n. Klockan ett på natten, när han skulle ha släppt ut oss och göra business... ja, då låg Ben framstupa i sin cell och grät som ett barn, med ungens docka kramad mot sitt ansigte. För min del tycker jag, han bar sig åt som en käring — en riktig käring.

Men icke desto mindre såg jag den gamle straffången föra afvigsidan af handen till ögonen, och hans röst darrade.

Tankfull gick jag hem.

Vid Platte-floden.

«I Stockholm, i Klara, i skolan jag gick!« sjunger en af August Blanche's löjligaste teaterfigurer, och den visstumpen rann mig i sinnet, när jag i går morgse stod och anstälde filosofiska betraktelser öfver Platte-floden.

Hvem kunde väl tro, när man för en hel mängd år sedan satt på en bänk i Klara skola och pluggade Palmblads geografi för magister Landin, gemenligen «lantan« kallad, och af detta klart skinande lärdomsljus hugnades med den upplysningen, att «Platte-floden är numro ett af Amerikas floder *näst* (!) Mississippi, hvilken är den största i anseende till storleken» - hvem kunde väl tro då, att man en vacker dag skulle skåda denna märkvärdiga flod ansigte mot ansigte?

Men så går det.... «man slungas framåt på tidernas bölja!«

Ena da'n på Djurgårdsstranden
Ser man Birgers vackra stad,
Glödgad djupt af sommarbranden,
Svalka sig i Mälarns bad,
För att se'n på bolstrar gröna
Drömma nöjets glada dröm,
Medan månens strålar kröna
Skummig bölja i Norrström.

Andra da'n, att fjärlar fånga,
Rusar man på tok åstad.
Öfver ocean med ånga
Drifs man som ett vilset blad.
Sveriges kust försvinner stilla,
Republiken dyker opp,
Och man står der lurad illa
På en framtids glada hopp!

Friheten på afstånd blänkte,
Ack, men glansen dog i hast!
Kände du, hur skummet stänkte,
När den granna bubblan brast?
Kände du, hur sol och värma
Flydde hjertats örtagård,
När *kung dollar* såg sig närma,
Glänsande, men kall och hård?

Dock försvinnen, dystra tankar,
Solen ler i himmelshöjd!
Fast i staden sorgen vankar,
Bo på landet hopp och fröjd!
Att i staden gå och traska
Gör till slut en menska »trist».
Derför far man till Nebraska
Och blir - entomologist?

Fast man ej precis «ser flugor«,
Ser man annat smått och godt:
Gräshoppsägg och fält och stugor,
Skog - der träden saknas blott!
Kor och grisar, får och kalfvar
Gifva här naturkonsert.
Tuppen gal med kraft och allvar,
Vippar stolt sin granna stjert.

Himlens dunkelblåa kupa
Glänser här af moln ej skymd.
Det är skönt att sig fördjupa
I dess solbelysta rymd.
Det är skönt i stjernenätter
Att vid floden stå allen,
När de midnattstysta slätter
Skälfva ljuft i månens sken!

Skönt är att se solen stiga
Upp ur österns purpursjö.
Medan stjernor sakteliga
Lösas upp i ljus och dö -
Skönt att höra floden sjunga
Frihetens och vårens pris -
Skönt att se på böljan gunga
Diamanter, men af is!

Hör, hur vattnet porlar och sqvalpar... det låter, som när man ligger i en båt och lyssnar till böljornas plaskande mot borden. Istäcket är ännu icke försvunnet. Midt i floden ligger ännu ett väldigt stycke. Den smältande snön glittrar i solen; en strandvipa hoppar bland isbitarne, doppar den röda näbben i vattnet och kastar hufvudet behag- fullt bakåt; rundt omkring är isen sönderfrätt; stora stycken lossna tid efter annan och dansa plaskande nedåt floden - det påminner om den glada tid, då «svartbäcksgubbarne« seglade utför Fyrisån i Upsala under studentjubel.

De små öarna midt i floden ligga täcka och leende i middagsbranden. Vattnet brusar och skum- mar kring deras säfbevuxna stränder. De rödbruna buskarne bära ännu inga blad, men se ändå icke kalla och döda ut - nej, den tysta kraft, vårens lifgifvande kraft, som rastlöst arbetar i deras inre, bringar must till deras trådiga rötter och drifver lifvets saft genom de fina ådrorna - vårens kraft förlänar dem ett varmt, yppigt skimmer; du liksom känner, att det icke kan dröja många dagar, innan de slå ut i knoppar och blad, innan ljusgröna strån sticka upp ur jorden, och våren är der i all sin prakt...

  Härliga vår!
Mera jag älskar dig år efter år;
Mera jag gläds när de »friska
  Vårvindar hviska!»

  Djupt i ditt bröst
Locka de fram en förunderlig röst:
Fjerran med böljorna klara
  Ville jag fara!

Ville med lust
Följa dem bort till den grönskande kust,
Der... men stor sak! ... låt oss glömma
Vanan att drömma!

Jorden är bra,
Är just den bästa en menska kan ha -
Bara man sluppe att sitta
Stilla och titta!

Men lika fullt,
Skönt är att se efter vinterns tumult
Vårens gudomliga lycka
Jordklotet smycka!

Jorden år skön.
Leende kryper hon fram utur snön,
Leker titt-ut med de bistra
Drifvor, som gnistra.

Nyväckt och glad,
Tar hon i sol'n ett uppfriskande bad,
Skalkas i blånande dager,
Eldig och fager.

Arg som en ryss,
Bore, förstås, står vid dörren lyss.
Genom en springa tillika
Snögubbar kika.

Hämndtankar bär
Bore i skölden, men fåfängt besvär!
Jorden, med blommor i hågen,
Myser vid vågen.

Näpen och nätt
Är hennes tjusande vårtoalett -
Spegeln med blåa gardiner,
Se hur den skiner!

Drottningen har
Icke så vacker och fin boudoir -
Smyckad med stjernljus och lågor,
Blommor och vågor!

Som kavaljer
Solen står öfver den sköna och ler,
Zefyr, ur böljan, som blänker,
Silfverskum stänker.

Sammetsrock grön

Drager hon på sig, den strålande mön,
Bidar i smycken, som glimma,
Bröllopets timma.

Snart skall den slå,
Frihetens tid skall omsider förgå,
Sommarens allvar skall styra
Vårfröjdens yra!

Derföre sjung,
Skämta och le; medan än du är ung!
Sjung, medan intet bekymmer
Vårsolen skymmer!

Sommarn blir arm,
Ack, om ej våren är yster och varm,
Fritt månne böljorna brusa,
Vindarne susa!

Från Nebraska.

Tidigt i går morgse förnam Eder brefskrifvare oredigt i sömnen ett ihållande dunder — skarpt och skrällande, såsom hade himmelens kupa sprungit sönder och en orkan slungat spillrorna öfver jorden. Hela naturen var i uppror. Det hven och sprängde i knutarne, fönsterrutorna skallrade, från taket flögo gipsstycken och kalk »i långa banor», skarpa väderilar sköto genom rummet, i skorstenen tjöt och hvisslade stormen värre än en politisk väderhane, tvärs öfver gatan öfyade sig en utestängd katt i framtidsmusik — det var ett förskräckligt väsen i den goda staden Kearney. Ibland gungade hela huset som en roslagsskuta i sjögång. »Ack, hvad för en usel koja.»

Yrvaken satte jag mig upp på mitt läger och funderade. Hvad månde detta betyda?...

Det knakar, det brakar.
Det dönar, det stönar
Båd' framtill och bak.
Det spränger, det slänger,
Det gnisslar, det hvisslar
I väggar och tak.
Med stormen sig blandar
Ett skrän som af andar
I vinklar och vrår.
Har jorden fått koller
Och hoppat ur spår?
Hvad är det som våller?...
Aha... jag förstår...

Vi ha som hastigast fått oss en liten snöstorm på morgonqvisten! Då duger det icke att sitta och fundera längre. Här gäller att få eld i »stoven». Ut på upptäcktsresa efter tändstickor!... Hu ... hvad ... hvad var det?... lefve naturlifvet! ... jag klef ned mig i en stor snödrifva. Halfva golfvet är fullt af snö. Detta är också en af de många välsignelser, som vankas »i sällhetens land, i Nebraska». Illinois består sig konstgjorda skridskobanor — hvarför skulle icke Nebraska förse sina söner med naturliga snödrifvor, »äkta importerade», till anläggande af kälkbackar

i sofrummen?

Lampan är naturligtvis bottenfrusen, men der ligger en ljusbit! In med tidningar och stickor i »stoven»... nu blir det luft i luckan... papperslapparne flyga till väders så fort de hinna... halloh! der rök vår »erkändt första» uppåt skorstenen... det var en riktig blåkullefärd.

Upplysningen stiger. »Stoven» är »illene röd» för att tala med en viss fader Bergström. Eldskenet fladdrar öfver de isiga rutorna, smälter snödrifvan i kanten och bildar små rännilar på väggarne. Känner ni, hur golfvet gungar? Man får inbilla sig, att man sitter på en ångbåt ... att man är ute på en nordpolsexpedition och drifver redlöst omkring bland isberg och hvalfiskar. Det brakar och hviner. Ibland hugger stormen i så ilsket, som ville han kasta huset öfveända och göra »kindling wood« af hela härligheten. Snön piskar ursinnigt mot rutorna. En söndrig vindflöjel slår larm på takåsen. Nattens andar drabba samman i luften och tukta hvarandra.

Stoppa er pippa, tänd och rök! Vid sådana här tillfällen är det bäst att «ta det isigt« såsom vår svensk-amerikanska språkförbättrare så smakfullt uttrycka sig. Om vi skulle qväda en liten

Snöstorms-Visa.

«O, den som hade
Vingar som foglarne ha!
Broder, hur glade
Skulle mot söder vi dra!«

Strålande skiner
Solen bland rosorna der.
Och apelsiner
Växa som kardborrar här.

Ljufligt i sjöar
Spegla sig himmelens loft.
Palmskogen snöar
Mildt öfver ängen sitt doft.

Louisiana,
Sångens och kärlekens land,
När skall min bana
Hinna din soliga strand?

Ack, men förgäfves
Trår jag till blommor och ljus!
Vildare häfves
Snön kring mitt otäta hus.

Hemskare ryter
Stormen på nordmannavis.
Kölden förbyter
Känslornas vårglöd till is.

Ljusbiten flämtar,
Lågan är sömnig och half.
Hör hur det klämtar
Dystert i skortenens hvalf.

Hvar är den gyllne
Sommardrägt solen gaf nyss?
Utbytt mot yllne
Tröja och pels à la ryss!

Lefve Nebraska!
Än blir man halfstekt i sol'n,
Än får man traska
Famnsdjupt i snö som vid pol'n.

Hade jag bara
Barnums berömda ballong,
Skulle jag fara
Utan betänketid lång!

Hellre jag sutte
Midt i Sibirien än här.
Ack, ty derute
Sluppe jag tidningsbesvär!

Naglarne spränga,
Rök går ur näsa och mun,
Istappar hänga
Praktfullt kring bläckhornets rund.

No, sirrrrie! att skrifva ledare i denna förödelsens styggelse hör någon annan till. För min del tar jag min hand från republiken och frågar hvarken efter Hayes eller Tilden. A propos... jag undrar, hur Tilden skulle ta sig ut i en snöstorm midt på Nebraskas prärier? Kanske den kuren skulle lindra hans politiska vedermöda?

Det dagas. Stormen tilltager. Genom titthålet på rutan kan ni se, hur snön likt en pilsnabb, hvirflande ström brusar genom gatorna. Stickor och grus följa med strömmen. Glasrutor klinga. Skorstenar ramla. Lösryckta vindflöjlar slungas redlöst genom rymden. Då och då kommer ett stycke af ett tak flygande. Portar lyftas ur sina gångjern. En bastant forvagn, som i går stod helt stilla och beskedligt utanför stallet snedt öfver gatan, ligger i dag, sönderbruten och sorglustig, långt ut på prärien. Det är inte rådligt att ge sig ut... man kunde blåsa öfver till Kansas, innan man visste ordet af. Stormen har aktning hvarken för kön, ålder eller samhällsställning. Han är en »bulldozer» af äkta skrot och korn. Se der... irländskan i hörnet satte en rofva midt på gatan... hon intresserar sig tydligen för naturenlig trädgårdsskötsel i Nebraska. Man är så praktisk här, skall ni veta.

Men allvarsamt — snöstormarne i Nebraska äro icke att leka med. De komma öfver en som Jehu och sprida död och förödelse omkring sig som Leviathan. Här i staden blåser vinden icke som folk — han är rent omensklig. Han tjuter och hviner och sticker och biter och spottar och snörflar värre än den argaste politiker.

»O, den som hade
Vingar som foglarne ha!»